

HVB

HET VISSERIJBLAD

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

POMPEN OF VERZUIIPEN

Pangasius in Zeebrugge: The End
Flor Vandekerckhove na HVB
Open brief aan Johan Vande Lanotte
Quo vadis Oosteroever?

81ste jaar, verschijnt plots als tijdschrift van vzw Climaxi. Herfst 2015. Verschijnt drie seizoenen op vier. Afgiftekantoor Gent Stapelplein.
Verantw. uitgever: Filip De Bodt Groenlaan 39 • 9550 Herzele. Merci facteur!

Tussen schip en kaai

Vissers, burgers en buitenlui! Hoort! Zegt het voort! Nog één laatste maal beroert **Froid** de gemoederen van de Vlaamse Visserij. Beeft en siddert, jij die u steeds bedreigd voelde door de schrijfsels van deze vissende onverlaat. Opnieuw waart zijn blik over het visserijzeeschap. Twaalf jaar geleden is het al, toen Froid de strijdpen begroef. En nog steeds zijn niet allen vergeten hoe confronterend het kan zijn om iemands eerlijke mening te lezen. Maar niet getreurd. Hoe goed bedoeld dit alles ook was, niets heeft belet dat de wereld blijft draaien. Niet in een perfecte cirkel, verre van. Maar dat is normaal. En ook de visserij blijft bestaan.

Hoewel, jarenlang heeft men gezeurd over de 'minimum Vitalis', de onderste leefbaarheids grens van de visserijsector. Die sector bestond uit 457 vaartuigen in 1950. Er visten nog 130 vaartuigen in 2001, en er blijven 75 vaartuigen over in 2015. De Minimum Vitalis rekte mee, van 200 naar 150 naar 100 naar.... De sterksten bleven bestaan, zowel in de aanvoersector als in de toeleverings- en de verwerkingssector. En die vloot, ja van de 75 vaartuigen zijn er nog een 25-tal in Nederlandse handen ook. Een doorn in het oog van vele Vlaamse vissers. 't Zijn were die Hollanders die onze vloot om zeep geholpen hebben!' Maar is dat ook zo? Bij een koper hoort altijd een verkoper. En dankzij de economische link, die deze schepen een beetje aan ons bindt, veilen de 'Ollanders' hun vangsten massaal in de Vlaamse veilingen, varen binnen in Vlaamse havens en laten hun schepen herstellen door Belgische bedrijven. Zo helpen ze te voorkomen dat de échte Minimum Vitalis, als die al bestaat, zijn fatale gelaat laat zien.

Hoewel. Fataal is perceptie. Vissers zijn taaie, handige en slimme mensen. Eenmaal de rek er uit is, zal de overgebleven vissersgemeenschap zo gemangeld zijn, dat ze alles weer aan kan. Met de vinger nagewezen door het groene extremisme dat er mee voor zorgde dat hele vissersgemeenschappen, hardwerkende gezinnen, ten onder gingen.

In the name of the fish. Ik placht soms machteloos te brullen: *Save the fish, kill the fishermen!*, me mijn onmacht realiserend tegen de *tunnel vision* van sommige apenkoppen. In de naam van het modewoord duurzaamheid gebeurt veel onrecht. En zelfs nu de vissersvlooten gevierendeeld zijn, nu de overbevissing in de Noordzee gedecimeerd is, nu zelfs de wetenschappers beginnen te melden dat een aantal visbestanden sterk herstellend zijn.... Zelfs nu, dumpt pussyclub Greenpeace nog rotsblokken op visgronden. Zelfs nu brengt mediageile organisatie Sea Shepherd mensenlevens in gevaar met onverantwoorde acties. Kabeljauw is in *the UK* van de rode lijst geschrapt. Schol zit op een nooit gezien hoge biomassa. Viskotters varen weg van de vis omdat anders hun quota meteen opgevist zijn.... Toch worden vissers steeds afgeschilderd als de moorde-naars van de zee. En dat is nu net wat ze niet zijn. Vissers

zagen de mast niet af waarin ze zitten. Dat doen de milieu-jongens en de politiek wel voor hen.

Voortdurend zijn vissers bezig met het innoveren van hun vistuig, het plannen van hun activiteit en het nadenken over nieuwe mogelijkheden. Zij zijn de echte conservativisten. Toegegeven. Soms doen ze dat een beetje geholpen door nieuwe wetten, door verlaagde quota of opgedrongen aanpassingen. Ze hebben al heel wat te slikken gekregen, deze jongens. En telkens wanneer ze denken, nu is het genoeg geweest, de resultaten zijn positief, nu zal men ons met rust laten, komt er weer wat nieuws.

Zoals de uitvinding van milieu-idioten Maria Damanaki. De aanlandingsplicht, plechtig de 'discard ban' geheten. Dit gedrocht komt vanaf 1 januari 2016 als een 'Enola Gay' op de sector af. De bijvangst in het net zal integraal moeten aangevoerd worden, om zo een meer correcte invulling van de quota te geven. Te kleine en dus waardeloze vis, die een overlevingskans heeft, wordt vermoord in de naam van duurzaamheid. Terwijl wetenschappers reeds aantoonde dat sommige vissoorten echt een hoge overlevingskans hebben bij teruggooi. Voor schol tot bijna 50%! Dan argumenteert men, pro discard ban, dat de teruggooi van vis voor lijken zorgt op de zeebodem. Dat trekt de verkeerde soorten aaseters aan, waardoor het ecosysteem verstoord wordt. Dag Jan, in de scholbox, een gebied dat loopt van noord Nederland tot noord Denemarken, is het tegendeel bewezen.

Een jarenlang visverbod verstoorde daar pas het ecosysteem. Een erg rijk visgebied veranderde in een onderwatermaan, waar geen vis meer te vinden was. De visgronden buiten deze box, die altijd verder bevist werden, al zij het dan minder intensief door de vlootamputatie, zijn nu rijker dan ooit. Just saying. Ja, en zo is het altijd wat. We zitten in een *Catch 22* die we niet kunnen doorbreken, excuseer me het pleonasme, gewoon omdat het niet toegelaten wordt. En toch hebben vissers die eigenaardige gave om altijd verder te doen. Tegenslag na onrechtvaardigheid na misvatting bieden ze het hoofd, *strong as ever*, rekbaar tot het breekpunt.

Die eindeloze *struggle* van de visser gaat niet ongezien. Jarenlang liep met de afbouw van de vissersvloot ook het personeel weg. Goede matrozen, motoristen en schippers namen hun biezen naar alternatieve sectoren. De bagger, de sleepvaart, de maritieme overheid.... Ze raadden hun kinderen af om voor de visserij te kiezen, en het aantal leerlingen in de afdeling visserij van het maritiem onderwijs stagneerde.... Jongens, voorbestemd om zeeman te worden, kozen niet meer voor de visserij. Ook daar lijken we nu een kentering te zien. Het visserijonderwijs werd volledig hervormd naar een project *deeltijds leren en werken* (DBSO). Dat wil zeggen dat jonge vissers al tijdens hun opleiding een flinke tijd op zee doorbrengen om daar vast te stellen of ze een goede beroepskeuze maken. En zo ja, kunnen ze het vak met veel zin voor praktijk aanleren. Een goede zaak, zo blijkt, want het aantal leerlingen in deze richting zit nu jaar na jaar in de lift.

Dus ja, dat eeuwige optimisme he. De balans is positief. De brandstofprijs doet het even rustig aan, de visbestanden tonen een fors herstel en de jeugd is opnieuw geïnteresseerd in het prachtige beroep van de zeevisser. Het gaat steeds beter. Deze boodschap moet duidelijk gemaakt worden aan alle fundamentalisten die niet willen rusten voor elke vissersboot gesloopt is en elke visser café houdt of met een taxi rijdt. En ook het zogeheten duurzame alternatief voor onze vangst, kweekvis, is nefast voor het milieu. Doe er niet aan mee. Open uw ogen. Koop de zogeheten duurzame brol van Albert Heijn, Delhaize en andere warenhuizen niet. Ga voor lokale producten van eigen vangst. Kom in het weekend eens naar de kust en koop iets van de vangst van onze eigen vissersvloot. Dan zal je pas echt een groene jongen zijn.

Froid!

De Lange adem

Toen Flor Vandekerckhove eind 2013 stopte met Het Vrije Visserijblad sloeg dat in als een bom. Een mooi initiatief verdween en de zee was weer een bondgenoot kwijt. Dit is geen kritiek, ik en vele anderen begrepen de beslissing.

Tegelijkertijd was er de uitnodiging van Flor aan iedereen om de titel over te nemen. Dat heeft weken, maanden geknaagd. Centen vinden, mensen vinden die willen (verder) schrijven, praktische organisatie, vormgeving...dat was misschien allemaal nog te doen. Maar wie ging er advertenties schooiën? En vooral: hoe geef je een blad uit waarvan de hoofdredacteur niet aan de kust woont en dagdagelijks persconferenties, activiteiten en co moet volgen? Iemand met een neus voor de visserij, economie, milieu en sociaal onrecht? Of misschien moeten we het omgekeerd stellen: welke kustbewoner wil dat allemaal op zich nemen?

En toch bleef het verder knagen. Tot vzw Climaxi er aan dacht om een brochure rond visserij uit te geven. De film *Fish & Run 2* kwam uit in 2013. Twee jaar later is er weer één en ander veranderd. De pangasius-hub stierf een stille dood. De visprijzen zijn wat beter, de brandstofprijs is gedaald. Veel van de toenmalige figuranten kwamen in een andere situatie terecht. Andere dingen bleven. Klimaatveranderingen staan dit jaar méér dan ooit op de agenda. De discussie rond de Vlaamse Visveiling blijft leven. De Baelskaai sterft in zijn huidige vorm zijn eigen stille dood.

De keuze was eenvoudig: we maakten geen nieuwe film of gaven geen brochure uit. Maar, dit Visserijblad ligt er nog eens. We hebben geprobeerd dicht bij het origineel te blijven, zowel qua inhoud als vormgeving. Toch zit er hier en daar iets nieuws in. Iedereen heeft onder zijn eigen

verantwoordelijkheid geschreven wat hij of zij wou. Zo krijgen we een geheel dat aanzet tot discussie. Iets dat hopelijk nog eens wat mensen wakker maakt.

Het is een eenmalige uitgave. Eentje zonder beloftes om verder te doen. En toch blijft het een stille wenk. Laat ons nog even recht staan en een statement maken. Misschien komen er dan toch openingen? Hebben mensen dit blad het voorbije jaar gemist? Neemt toch iemand de draad op?

Ik wil graag iedereen danken die aan dit nummer meegewerkt heeft: de vormgever, Flor, de schrijvers en schrijfsters, de correctoren, de mensen die het gaan verspreiden, de drukker, vzw Climaxi. Sorry als ik iemand vergat. Graag stop ik nu de moeilijkste tekst die ik de laatste tien jaar schreef. Geen vaarwel, hopelijk tot ziens! En, beste lezers, hopelijk genieten jullie van het vervolg.

Filip De Bodt
Uitgever ad hoc

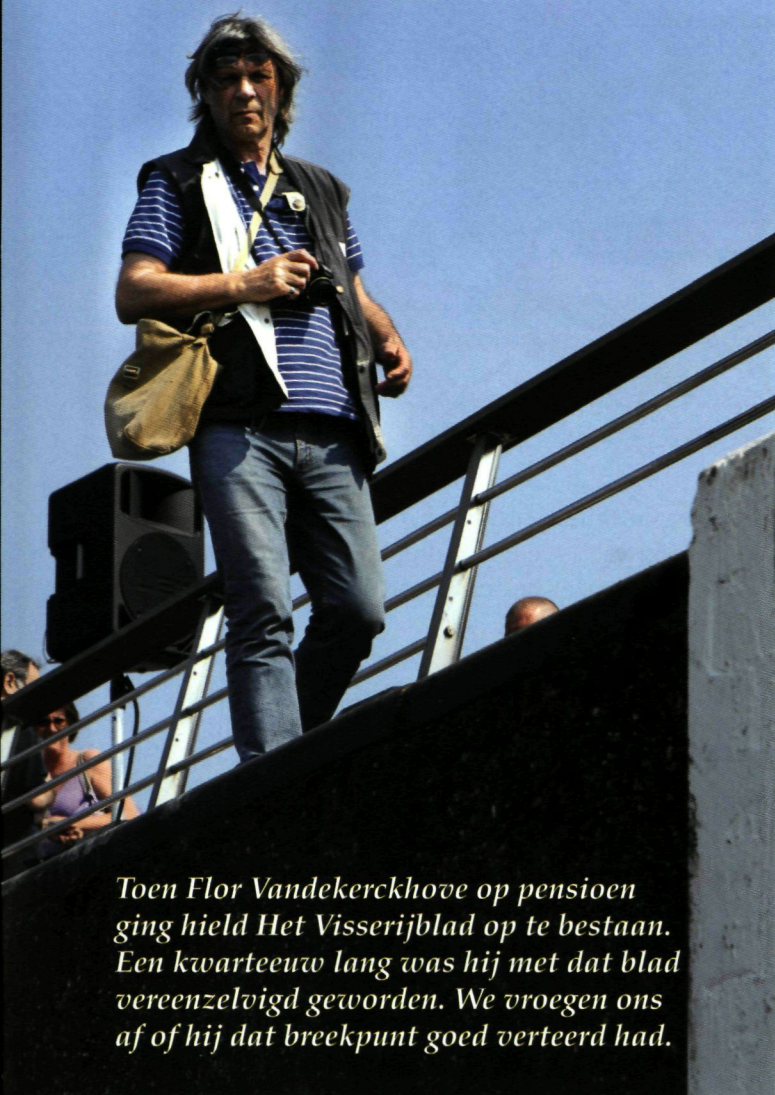
Het Visserijblad
Onafhankelijk magazine van de zee

Medewerkers: Flor Vandekerckhove, Jo Clauwaert, Filip De Bodt, Marnix Verleene, Chris Meyers, Philippe Godfroid, Peter Holvoet-Hanssen, Eddy Serie, Felix Alen, Jennifer Vrielinck, Antoine Légar, Marc Loy, Sarah Hutse, Famke Vekeman.
Redactie: 0496/718472 • **Email:** filip@climaxi.be • **V.U.:** Filip De Bodt Groenlaan 39 9550 Herzele
Vormgeving: cdvproductions@skynet.be • **Drukkerij** Polyprint Herzele

Uw vrijwillige bijdrage is méér dan welkom op rekeningnummer BE40 0016 3236 1163

LEVEN NA HET VISSERIJBLAD

Toen Flor Vandekerckhove op pensioen ging hield Het Visserijblad op te bestaan. Een kwarteeuw lang was hij met dat blad vereenzelvigd geworden. We vroegen ons af of hij dat breekpunt goed verteerd had.

FLOR: Met de visserij had ik wel zo'n beetje gehad. Vijfentwintig jaar lang was ik daar getuige geweest van een neergang, minder schepen, minder vissers, minder perspectief... Dat kruipt niet in je kleren, want dat zijn ook lezers die afhaken en adverteerders die wegvallen. Het geld was op 't einde echt wel op. Bovendien komt er na vijfentwintig jaar ook sleet op je engagement. Het bereiken van de pensioenleeftijd was dan ook het ideale moment om het licht uit te doen.

HVB: Wie je blog van DE LAATSTE VUURTORENWACHTER volgt, weet wat 'iets anders' voor jou betekent. Je begon verhalen te schrijven, fictie, aan een indrukwekkend tempo, soms één per dag. Een andere blog die je nog altijd blijft onderhouden heet dan weer HET VOORLAATSTE (!) VISSERIJBLAD. Wat is daar de bedoeling van?

FLOR: De titel maakt het duidelijk: alhoewel HVB ophield te bestaan, bleef ik toch hopen dat iemand de draad zou opnemen waar ik hem had laten liggen. De kans was trouwens niet helemaal onbestaand, maar je weet hoe 't gaat: tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren. Onverhoeds is het er nu toch van gekomen, eenmalig weliswaar, maar het is in deze zoals mijn schoonvader het indertijd al zegde: je weet nooit hoe een koe een haas kan vangen.

HVB: Ook in DE LAATSTE VUURTORENWACHTER zien we de jongste tijd weer veel vissersverhalen opduiken. Hoe komt dat?

FLOR: Er is iets waarmee ik geen rekening gehouden had. Na 25 jaar blijf je - pensioen of geen pensioen - toch met die visserij vereenzelvigd worden. Je kunt die visserij niet als een oude jas aan de kapstok hangen. Men blijft me vragen om over de visserij te spreken. Maar zoals gezegd: ik heb geen zin om voor de honderdste keer ergens te lande 'de geschiedenis van de Vlaamse visserij' te gaan vertellen. Ik wil verhalen schrijven. Maar ik kan natuurlijk wel het ene aan het andere koppelen, ik kan verhalen schrijven die zich in het vissersmilieu afspelen. Waarom ook niet? En als men me weer eens vraagt om over de visserij te komen spreken dan neem ik die verhalen onder m'n arm en lees ze in 't publiek voor. Ik heb trouwens ondervonden dat de mensen dat zeer boeiend vinden.

HVB: Wat moeten we ons dan bij zo'n verhalen voorstellen?

FLOR: De visserij zit vol met verhalen. Meer zelfs, je kunt de visserij zonder die verhalen niet begrijpen. Helaas zijn ze inmiddels versteend. Ze behoren tot de folklore. Of ze verdwijnen samen met de know how die uit de visserij wegvloeit. Elke visser die ermee ophoudt is ook een vat vol verhalen dat verdwijnt. Wat kun je daaraan doen? Je zou ze weer kunnen vertellen zoals ze pakweg honderd jaar geleden verteld werden, maar dan kom je in iets als het volksdansen terecht, een versteende boel op klompen. Verhalen leven alleen maar als ze op hun beurt nieuwe verhalen voortbrengen. Dus zoek ik die vissersverhalen weer op en neem ze als startpunt om er iets nieuws mee te doen. Ze krijgen als 't ware kinderen.

HVB: Hoe ga je daarvoor tewerk?

FLOR: Laat me je een voorbeeld geven. Aan de westkust hebben ze een reuzin die **Babbe Roere** heet. Je hebt daar wellicht nooit over gehoord, maar die Babbe is in de visserijfolklore wel verantwoordelijk voor de dood van vele mannen die op garnaal gingen kruien. 't Is een oude vertelling, maar wel een die te actualiseren valt. Ik heb het gedaan in een verhaal dat Barbara heet. En je zult zien, da's nu geen folklore meer, maar beangstigend heden-daags. Lees dat maar eens.

Barbara

De scheepvaartpolitie kwam vragen of ik iemand gezien had; een jonge vrouw. Het havengebied was toen nog nieuw voor me, ik was me daar aan 't installeren, en neen, ik had niemand gezien. Die avond ging ik voor 't eerst een glas drinken in café *Middenclub* en daar vernam ik dat die gezochte vrouw iemand uit Ghyvelde was, een buurdorp van het Franse Bray-Dunes. Men zocht haar in verband met een verdrinking. Veel meer wilde men er in dat café niet over vertellen.

Hoe laat kwam ik die avond thuis? Erg laat kan 't niet geweest zijn, want de club sluit vroeg de deuren. Maar 't was wel pikkedonker en 't was vooral erg koud. Ik was al bijna bij de deur toen ik haar op de stoep zag zitten. Ze was doorweekt en rilde van de kou. Omdat ik niet over haar heen kon stappen en omdat ze naar me opkeek als een geslagen hond, liet ik haar binnen. 't Is niet dat ze me, doorweekt als ze was, aan een jonkvrouw liet denken, maar de ridder in mij kwam toch pijlsnel naar boven. Ik formuleerde enkele algemeenheden, maar zij kon alleen klappertanden. Ik pookte het vuur op, haalde handdoeken uit de kast en liet het bad vollopen. Ze keek me dankbaar aan toen ik haar in de badkamer achterliet. Een halfuur later had de kachel zijn warmte in heel het huis verspreid.

Toen ze uit het bad kwam was ik warme melk in twee kommen aan 't gieten. Ze had een metamorfose ondergaan. Ze droeg mijn badmantel en om haar ravenzwarte haar had ze een handdoek gewikkeld. Ze heette Barbara, maar ik mocht Babbe zeggen. Ja, ze kwam uit Frankrijk, maar ze sprak wel Vlaams. Ja, ze werd door de politie gezocht, maar ze was onschuldig. De warme melk deed zijn werk. Babbe kreeg een kleurtje, zakte onderuit, werd heel rustig en, terwijl ze lieflijk naar me bleef lachen, viel ze langzaam in slaap. Ik legde een deken over haar, draaide het licht uit en ging naar bed.

Ik schrok wakker toen ze boven op me zat. Naakt. Ze legde haar vinger op mijn mond, bewoog haar kont ritmisch heen en weer en zegde: "*Hoe dieper hoe meer.*" Ik besepte dat mijn pik diep in haar zat en dat hij overmatig groot was - *Hoe dieper hoe meer*. Haar kutje was strak en buitensporig nat en terwijl ze bleef bewegen zei ze heel de tijd: "*Hoe dieper hoe meer; hoe dieper hoe meer.*" Ik begreep niet goed wat ze daarmee bedoelde, maar de situatie was dan ook te complex om er eens goed over na te denken. Ik gaf me compleet over aan 't gebeuren. En terwijl ze 't nog een keer uitschreeuwde - **HOE DIEPER HOE MEER!** - kwamen we samen klaar. Waarna we tegelijk in slaap vielen.

Toen ik wakker werd was ze verdwenen. Dat was maar goed ook, want die dag zou mijn echtgenote mij daar komen vervoegen. Ik ververste de lakens en zette het raam wijd open, want in de kamer hing een merkwaardige geur, een melange van geil & zeewier, die ik ook van mij af probeerde te schrobben.

In de *Middenclub* las ik de krant die verslag uitbracht van de zoektocht naar Barbara Rohère, alias Babbe Roere. Ze werd verdacht van meerdere moorden op garnalenkruiers die ze almaar verder in zee gelokt had onder de belofte dat ze daar méér garnaal zouden vangen. (Hoe dieper hoe meer!) Toen ik het stuk gelezen had daalde een onverklaarbare vermoedheid over me neer. "*Geeft niet, jongen*", zei de waardin, "*welkom in de club. We hebben het allemaal meegemaakt.*"

Je hebt de eeuwige kruwer ontmoet." Ik keek om me heen en zag overal grijnzende smoelen. Blijkbaar wist iedereen wat er in mijn slaapkamer gebeurd was.

"*a maar,*" zei ik, "*die eeuwige kruier... dat was een meisje*". Daar moesten ze allemaal om lachen. "*Soms een kraai, soms een man, soms een oude vrouw, soms een meisje*" zei de waardin, "*maar altijd leiden ze je naar de dieperik, met de woorden hoe dieper hoe meer!*" Ik besepte nu wel dat het meisje een val had opgezet en dat ik er met open ogen ingelopen was; een val waaruit ik niet gered kon worden. Ze had me dieper en dieper geleid en ik was haar gevolgd. Vertwijfeld keek ik naar buiten en door het raam keek ik recht in de ogen van mijn echtgenote. Haar blik zegde me dat het over was, ons huwelijk.

Flor Vandekerckhove
foto's & tekening: Jo Clauwaert

Zeebrugge: van pangasius naar zalm

Het Visserijblad stopte in 2013 zijn maandelijks uitgave met een voorpagina over pangasius. De **Haven van Zeebrugge** had een samenwerkingsverband gesloten met **VASEP**, een Vietnamese belangenorganisatie van seafood-producenten en uitvoerders. Men sprak af om in Zeebrugge een 'hub' te installeren die als doorgeefluik zou functioneren voor alle Europese import van **pangasius**. Dit plan ligt compleet in duigen. Maar de zalm ligt op de loer!

Er ontstond een storm van protest. Climaxi lanceerde een petitie tegen deze invoer. Die werd ondertekend door tweeduizend mensen: vissers, milieumensen, chef-koks, kunstenaars, vakbondsverantwoordelijken enz. De petitie werd bij het startmoment van de **Week van de Smaak 2014** afgegeven aan minister **Schauvlieghe**. **Bart Caron** stelde er verschillende parlementaire vragen over. En toen werd het stil rond pangasius. Parlementaire vragen werden niet beantwoord. In de overeenkomst was bepaald dat de Vlaamse en Belgische regering met subsidies zouden over de brug komen, maar niemand wist verder wat er nu precies gerealiseerd werd.

Ondertussen raakte de pangasiuskweek in **Vietnam** zelf in diepe problemen. Internationale campagnes, zoals die van Climaxi, beschadigden het imago van de vis. Men had het over de zwaar vervuilde **Mekongrivier** waar de vis in gekweekt wordt, de talloze voedselkilometers die afgelegd werden, het gebrek aan smaak bij de kweekvis, de ontdekking van resistente bacteriën door de Nederlandse **Stichting Wakker Dier** en de concurrentie die veroorzaakt werd tegenover onze Belgische Noordzeevissers.

De productie van pangasius zakte met 7,6 % in 2013 en bedroeg toen nog 1,15 miljoen ton. Kwekers kwamen in de problemen door de lage prijzen. Volgens visconsultant **Herby Neubacher** zal de productie in 2016 zakken onder

de 800.000 ton: "Men verdient er niks meer aan. Wat wil je als er voor een kilogram pangasius door de supermarkten maar 2,2 euro betaald wordt? Zo een hub in Zeebrugge zou trouwens alleen maar de markt verstoren."

Volgens **Joke Swyngedouw**, perswoordvoerder van het Zeebrugse Havenbestuur waren er verschillende problemen: "Er kwam een nieuwe organisatie van pangasius-exporteurs in Vietnam en die waren het niet eens over de te volgen strategie. Bovendien is Zeebrugge zijn rechtstreekse lijn met Vietnam kwijt na een herschikking bij de grote containertransporteur **Ocean 3 Alliance**." Exit pangasius-hub dus. Op onze vraag hoeveel pangasius er dan wel via de gewone weg naar Zeebrugge komt, kregen we geen antwoord: "Dat is een goed bewaard geheim bij de Douanediensdiensten." We kregen bevestiging dat zich onder de toenmalige initiatiefnemers **Zeebrugge Food Logistics** en **Sea-Invest** bevonden. Sea-Invest is in handen van gedelegeerd bestuurder **Philippe Van de Vijvere**, een man die actief is in zowat alle branches van de meeste Belgische havens. Zeebrugge Food Logistics is een bescheiden firma van de immobiënfamilie **Becauss**, een dochteronderneming van de **Vlaamse Visveiling**. De visveiling verdient dus zowel aan onze Vlaamse vissers als aan de pangasius die de vissers op hun eigen terrein beconcurrereert, stelde **Flor Vandekerckhove** in het laatste nummer van Het Visserijblad. Naar aloude gewoonte kwam er geen reactie.

Geen nood evenwel. In 2014 lanceerde het Havenbestuur van Zeebrugge een nieuw idee: misschien moeten we proberen om een terminal te bouwen voor 'Noorse zalm'. Die komt nu grotendeels langs de weg naar **België**. Zalm wordt als kweekvis nog méér gecontesteerd dan pangasius. Volgens verschillende reportages wordt de zalm kunstmatig gekleurd, is er 5 kilo voedervis nodig om 1 kilo zalm te kweken, moet men massaal veel antibiotica gebruiken én wordt hij bovenop nog dikwijls gerookt met chemische middelen.

Kortom, in Zeebrugge leren ze het niet af. Business is business en volksgezondheid, duurzaamheid of sociale consequenties...daar heeft men het niet over.

Dat Zeebrugs Havenbestuur werd nochtans samengesteld door de gemeenteraad van Zeebrugge en barst van politici: **Renaat Landuyt** (SP.a), **Mercedes Van Volcem** (VLD), **Joachim Coens** (CD&V), **Patrick Moenaert** (CD&V), **Dirk De Fauw** (CD&V), **Daphné Dumery** (N-VA), **Minou Esquenet** (CD&V), **Annick Lambrecht** (SP.a). Samen met een aantal gehaaide zakenmannen willen ze "de haven op een duurzame wijze ontwikkelen. Mens, welvaart en milieu dienen hierbij in evenwicht te zijn."

Filip De Bodt

Duurzame vislabels: een illusie

De Belgische supermarkten, het WWF en het MSC/ASC-vislabel (MSC is een label dat zegt ecologische en duurzame visvangst te garanderen. ASC doet hetzelfde met kweekvis) lanceerden vorige maand de bewuste visweek. Tijdens deze week wil men consumenten bewust maken en ze duurzaam gevangen vis doen eten. Niks mis met deze nobele doelstelling, vindt **vzw Climaxi**, maar er is forse kritiek te leveren op de werkwijze van de gepresenteerde labels en de inhoud van de zogenaamde 'Viswijzer'. De viswijzer beveelt soorten vis aan. Climaxi vindt dat men door het promoten van kweekvis en elektrisch vissen de bal mis slaat.

Climaxi (lid van **Friends of The Earth International**) bouwde kennis op in het visserijdossier en realiseerde de documentaires **Fish & Run 1** en **2**. Voor die laatste kreeg de organisatie de persprijs van de **FRDO** (Federale Raad Duurzame Ontwikkeling).

Op basis van de opgedane ervaring vindt de vzw een samenwerking tussen een milieubeweging en de Belgische retailsector problematisch. Net zoals in het landbouw-dossier houdt de Belgische distributiesector de visserman klein door de prijzen naar beneden te duwen en zijn aankopen te groeperen. Climaxi kreeg tijdens de opnames van **Fish & Run** heel wat getuigenissen binnen van mensen die vertellen hoe de grootwarenhuizen hen het leven zuur maken.

Een week rond duurzame visserij in samenwerking met deze partners én **Mc. Donalds/Quick** doet ons op zijn minst de wenkbrauwen fronsen. Vorige winter nog werden verschillenden onder hen betrappt op het verkopen van zogezegde Belgische vispannetjes met tropische inhoud.

Climaxi kiest voor korte keten-initiatieven waarbij vissers hun waren zo snel mogelijk aan de man kunnen brengen via markten, kleinhandel, coöperatieven, vistrap en co.

ZWAKKE LABELS

Als dergelijke partners samen een campagne doen of een label oprichten kan men al vermoeden welke richting we uitgaan: De door WWF en bondgenoten gelanceerde viswijzer verkoopt elektrisch vissen als zijnde duurzamer dan de klassieke boomkor (omploegen van de zeebodem). Pladijs en tong vb. krijgen het label 'met mate te consumeren' mee als ze met de elektrische pulskor gevangen worden en 'te vermijden' als dat het geval is met de boomkor. De bestanden zitten nochtans goed volgens wetenschappers en in het Belgisch stuk van de Noordzee werd de boomkor ruimtelijk beperkt. Door de vis op deze manier te labelen zet men de ganse Belgische visserij aan kant. MSC-België wordt vanuit Nederland gestuurd en kent blijkbaar de Belgische situatie niet zo goed. Op Europees vlak is er bovendien nog volop discussie over dit elektrisch experiment. Door het gebruik van lichter vistuig kan men ook de paaiplaatsen van de vissen bereiken. Vissers getuigen dat de monding van The Thames reeds leeg gevestigd is.

De gevolgen van het gebruik van elektrische stroomstoten op een aantal vissoorten worden eveneens nog steeds onderzocht. Tot nu toe bracht de Vlaamse overheid nog geen uitsluitsel over de twee jaar geleden ontdekte 'brandvlekken' op vissen.

De viswijzer promoot vooral de eigen zakelijke belangen van het MSC-keurmerk voor wilde vis en het ASC-keurmerk voor kweekvis. Een aantal van de gelabelde projecten kwam in het verleden in opspraak. Het keurmerk is enkel toegankelijk voor financieel krachtige rederijen met verschillende boten. Het label is quasi ontoegankelijk voor kleine vissers vanwege de hoge kosten. Die worden snel op een paar tienduizend euro geschat.

Ook de in Azië gekweekte pangasius wordt van het MSC label voorzien. Rond pangasius is enorm veel discussie: de plaatselijke visboeren verdienen het zout niet op de boterham, de vis wordt gekweekt in de zwaar vervuilde Mekongrivier en er zijn de duizenden voedselkilometers die zo een product moet afleggen. De Nederlandse **Stichting Wakker Dier** signaleerde vorig jaar in een studie de aanwezigheid van resistente bacteriën bij pangasius, ook bij ASC-gelabelde kweekvis.

De controle-organisatie van het label is **SGS**, dezelfde organisatie die in opspraak kwam rond het fameuze ecologisch houtlabel **FSC** in de documentaire **Duurzaam op Papier**. SGS diende er de Braziliaanse fabriek Veracel te controleren maar deed dat zéér bescheiden naar onze mening. Het aantrekken van onafhankelijke certificeerders (firma's die het label toekennen) is een stap naar onafhankelijkheid van het proces maar kent nog vele leemten. De verwevenheid binnen de sector is groot.

Een aantal vissoorten (rog, heek) of technieken (sumwing) worden niet vermeld of gegeneraliseerd. Sommige classificaties zijn in strijd met bevindingen van wetenschappelijke instituten als het **Vlaams Instituut voor de Zee**. Die zet vb. niet alle roggensorten op de zwarte lijst. Anderzijds blijft WWF pleiten voor de consumptie van kweekzalm en bepaalde tonijnsoorten. Climaxi vindt deze soorten te vermijden omdat de herkomst of soortnaam vaak onduidelijk is, zeker bij verwerkte producten.

Climaxi vindt dat het gebruik van labels dikwijls zéér dubieus is, ook in de visserij. Bovendien kan men de consument betere adviezen geven: koop streekeigen Noordzevissoorten van het seizoen en let op de herkomst en de soort. Kies voor volwassen exemplaren van niet bedreigde bestanden. Vraag aan je visboer van welke vissers hij aankoopt en welke technieken ze bezigen. Climaxi vraagt WWF zijn viswijzer in die zin aan te passen en biedt zijn medewerking aan. De zee en de vissen zijn meer gebaat bij een correcte analyse en discussie dan bij promotie van een commercieel interessant maar zwak eigen label. De milieubeweging zelf heeft meer baat bij onafhankelijkheid en kritische zin dan bij allianties met de commerciële sector.

Filip De Bodt

Marnix Verleene vist weer aan boord van de O 316 Aegir.
Voor Het Visserijblad (HVB) hield hij een dagboek bij.

Vissersdagboek

december 2015

03/12. — Middernacht aan de band.

Uit mijn linkerschouder een kabel pijn achterlangs naar het centrale punt van mijn schedel. De arm verliest kracht. Blij dat de laatste vissen voorbij glijden. Vis wegen lukt me nog. Joff helpt een handje in het visruim. Vlugge kop koffie en te kooi. Vier uur later. Tijdens het gutten hetzelfde probleem maar nu links en rechts. Twee stalen pijnkabels verspreiden vanuit de hersenstam onvoorstelbare golven verlamdende stralen door mijn hoofd. Iedere vis weegt een ton en het lijkt alsof we de ganse zee hebben bovengedaald. Eindelijk. De laatste. Wegen en naar beneden. De langen stuurt me naar boven. Nutteloos. De volgende sleep kan ik nog de breidels inpikken; Joff doet mijn kuil. Ik geef het op en ga van dek. De mannen zullen zonder mij de klus wel klaren. Ray vraagt wat er mis is. Pijn zus en zo en bijna geen kracht meer in de linkerarm. En duizeligheid. Ik word het dek verboden. In mijn kooi weet ik niet hoe gekropen om zonder pijn of ongemak te liggen.

Winden. Ik luister naar de winchgeluiden. Als de touwen uitgevierd worden wankel ik naar de brug want het is mijn wacht. Vriendelijk en resoluut word ik weggestuurd. Ik stuijk. Joff ondersteunt me naar mijn kooi. Van kwaad naar erger. Van ellende naar ellende. Eindeloos. Nog 24 uur volhouden. Nog 5 slepen en de reis zit erop. Ik wil geen spelbreker zijn. Volhouden en geen last verkopen voor de mannen die nu mijn werk erbij moeten doen.

04/12 na middernacht. — In de brug bespreken Ray en Joff de situatie. Volgens de symptomen kan het een hersenbloeding of hartinfarct zijn. Het medisch e-mailverkeer geeft geen uitsluitsel maar er word geopteerd om zo snel mogelijk professionele hulp in te roepen. Joff zegt: 'als ik hem vraag hoe het gaat broemt hij dat het maar 5 slepen meer is en dat hij het nog wel zolang zal uithouden.' Ray die ieder half uur polshoogte neemt zegt: 'telkens ik hem zie is hij er slechter aan toe. De laatste keer heb ik hem in zijn kooi moeten dwingen. De verdomde dikkop. Roep de mannen. We zullen winden en koers zetten naar het land. Ik zal een helikopter en onmiddellijke evacuatie eisen.'

Ik zie Joff, Freddie en Radu porren en vermoed dat de reis afgelopen is. Die sleep is nog niet gedaan en het is al winden. Geen fut meer voor teleurstelling of woede over mijn toestand die dit veroorzaakt. Ik luister. Nu is de bol boven. Nu de planken in de galgen. De kuiltouwen en de kuils. Binnenzetten van de buit. Terug afvieren en de korren zuiveren van gekopte vis. Planken binnenzetten en de clump vastwinden. Volle toeren dwarszee in aanwakkerende bries. Vis verwerken en beginnen met kuisen van het dek. Ik verlies ieder besef van tijd en zijn. Een redeloze klomp nutteloosheid. Slingering na slingering als golven van pijn en dalen van ellende. Tussen de waanzin door hoor ik Ray zeggen dat we richting land stomen en dat er een helikopter onderweg is. Nog 14 minuten geduld. Joff vult een rugzak met mijn kaaikleren, portefeuille en paspoort. Volgens de dokter op de aanstormende reddingsboot moet de patiënt zuurstof toegediend worden. Gedaan met mijn relatieve staat van destructieve rust. Ik duik op uit een best wel helse gemoedstoestand. Ik doe mijn best om de betrokkenheid en inzet van het volk terug te betalen met hetzelfde hoewel zwakker elan. Zuurstof uit een stalen fles door een plasticen maskertje. Geconcentreerd inademen van geconcentreerde lucht. Het leidt me af van de miserabele toestand van mijn aftakelende lijf en bonzende hoofd. Hoelang kunnen 14 minuten duren? De aankomst van Andy, marine verpleger, brengt een andere fase in het tijdsverloop. 'Hoe krijgen we het slachtoffer waar de heli hem kan oppikken? Behulpzaam als altijd en wars van ieder mogelijk probleem bied ik de oplossing. Andy voor, Joff achter en ik tussenin. Als zij me recht houden zal ik het stukje naar dek wel halen. Tegen beter weten in volgen ze mijn plan. Ik probeer mijn linkervoet over de drempel van de kajuit te zetten en... niets meer. Alsof ik er niet meer ben. Geen tijd geen pijn, gewoon...

goed. Geen besef geen eigen geen ... zijn. Prachtbeelden en kleuren en... gedaan. Het moment van ultieme allesheid verdwijnt achter een verstenende waterval van omhoog stromende dromen. Ik weet dat ik de woorden om dat te moment te duiden nooit of te nimmer zal vinden. Joff aan mijn hoofd en Andy aan links in de krappe gang sleuren me terug van waar ik net (of niet) was. Marnix! Stay with us! Terug. Ik ben terug. Onze Britse vriend vraagt wat de Nederlandstalige defibrillator zegt. Elektrische schokken zijn niet nodig. De opblaasbare draagberrie wordt aangebracht. Met vereende visserskracht sleuren ze de lompe last door de deuropeningen. De woede over het angstmoment over het bijna verlies van een van ons volk en de opluchting om eindelijk iets positiefs te kunnen doen geeft een nieuw elan aan de reddingsoperatie. Eindelijk aan dek. De berrie in de stelling van de helikopter gesjord en op het luik van het visruim gezet. Met de loskraan winden ze het geheel naar het opperdek. Veertig minuten na aankomst van de reddingsdienst hang ik boven het schip. In de heli krijg ik de beloofde morfine toegediend. De pijn is er nog maar doet er niet meer toe. Tijd is er nog maar doet er niet toe. Andy 'stay with me' kijkt me regelmatig aan en is tevreden met een bewuste blik van mijn kant. Gedaan met het gedram van 'blijf hier'. Waar ik de perfectie terug vond kan ik niet meer heen. Toch bedankt; want dat plekje — dat plekje... die prijs is vandaag te hoog.

Vermoedelijk een uurtje later landen we en beland ik op de intensive care op een militair hospitaal te Swansea. Van hot naar her met bed naar machines en vice versa. Indische dokters en specialisten komen en gaan. Vragen en nogmaals dezelfde vragen. Zie je wazig of dubbel? Heb je slikproblemen? Als je naar mijn neuswortel kijkt zie je dan welke vingers ik beweeg aan de rand van je blikveld? Kan je samenhangend denken en praten? Een Nederlandse verpleegster word erbij gehaald. Ik snap niet waar ze heen willen maar ben al blij met de draaglijke pijn in achterhoofd en schouders. Verder kan ik geen ledemaat bewegen, al is er wel een branderig gevoel tussen rechterpols en stramme vingers.

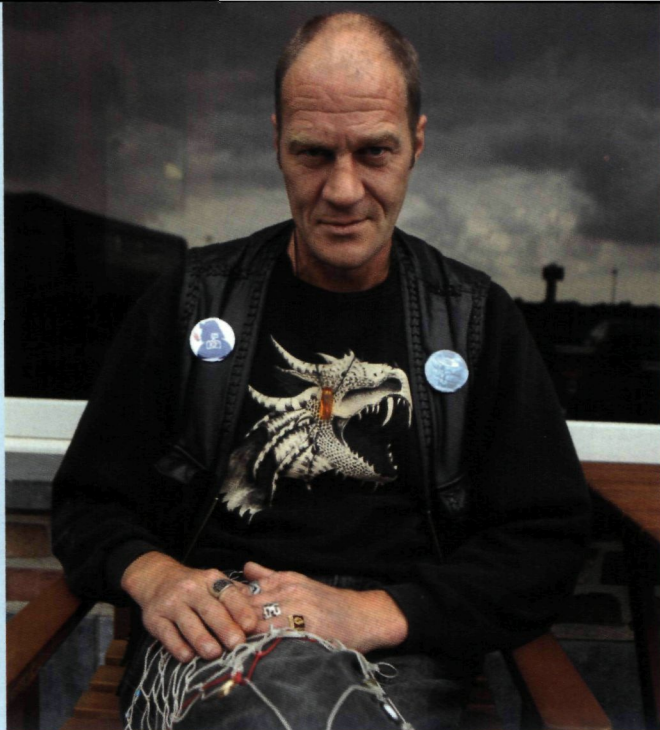
Een verpleegster houd een telefoon aan mijn oor. Patrick, de moreel consultant, heeft me eindelijk gelokaliseerd. Verwonderd om me persoonlijk te horen. Helder en samenhangend na de eerste berichten over reanimatie en evacuatie. De voorlopige diagnose blijft herseninfarct. Een hartaanval is geschrapd door de degelijke cijfers op de mobiele hartmonitor. Alle symptomen en mijn reacties matchen langs geen kanten. Pat weet me nog te melden dat Carine onderweg is. Twee uur later stormt mijn allerliefste binnen. Rustig mijn lief. Het is allemaal zo erg niet. Rond 18.00 is er geen nood meer om me op intensief te houden en ik kom terecht in een kamer van vier.

Ik vraag Carine om naar het schip te rijden. Hier kan ze niets doen en op 't schip is er nu een man tekort. De bemanning zal ook blij zijn met nieuws uit de eerste hand. Middernacht. Ik onderneem al zes uur pogingen om te plassen. Het lukt niet en ik beleef de sensatie van een overvolle blaas. Het duurt twee uur voor ik de verpleegster van wacht zover krijg om te sonderen. Eindelijk en ferm tegen haar zin steekt ze een plasticen tube in mijn nutteloze lul. Anderhalve liter later snapt ze wel dat het geen gezeik was van een penis die bepoteld wilde worden maar ware wateroverlast.

Mijn rechterhand en voorarm kunnen al een beetje gebruikt worden. Niet gecoördineerd en niet sterk genoeg om het halfvolle glas water naast het bed te pakken en te drinken. Een verdomd lange nacht.

Donderdag om 15.00. — is Carine terug. De mannen waren dolblij haar te zien en apprecieerden haar volwaardige hulp tijdens het lossen en kuisen. Toen ze 't schip verliet moest het visruim nog gekuist worden en lege kisten aan boord gezet. Om 19.00 komt het busje en kan het volk naar huis. De verpleegsters hebben geregeld dat Carine in een comfortabele stoel naast mijn bed mag slapen. Er is ondertussen een permanente sonde in mijn fluit gestoken. Dankzij Carine heb ik nu eten en drinken zonder de liefthallige Filipijnse en robuuste Ierse verpleegsters lastig te vallen. Het rechterbeen begint tekenen van leven te tonen en de spasmen in het linker nemen af. Beetje bij beetje verbetert de rechterhand. Links nog steeds niets.

Zaterdag om 09.00. — met ambulance naar België. Een oncomfortabele rit van 8 uur. Zonder morfine. Administratieve blunder. Na 5uur wachten op de spoed is er een kamer beschikbaar. Om 22.00 afgemeerd in kamer 139 in het H.Serruys.

Zondagmiddag. — De Frans op bezoek. Met een volle biervand. Hij vertrekt vanavond naar Australië. De dokter is net aan het uitvissen wat de oorzaak kan zijn. Het is geen hersenbloeding. De symptomen en gevolgen botsen met haar ervaring. Een hartaanval is onwaarschijnlijk. Ze wil een chronologisch verslag van gebeurtenissen voorafgaand aan het huidige probleem. De dag voor de ellende ben ik zwaar te geval gekomen tijdens het stapelen van de kisten. Niets aan de hand. Enkele slepen later begonnen de klachten. De dokter vermoed een whiplash doch speelt op zeker. Ze zadelt me op met bed-arrest, drie dagen aan de hartmonitor en een resem onderzoeken. In de namiddag is het druk bij nummer 139. De moreel consultant brengt visserijkrantjes en de chocoladekast raakt aardig vol. Kleine broer en familie bezorgen me gratis internet. Hoogtepunt van de dag de telefoongesprekjes met Karine, Conny en Lisa. Op e-mail de briefwisseling tussen twee grootmeesters gevolgd. Prachtig en grappig. Al is het onderwerp triest. Het Boeksje stopt ermee.

oktober 2015 — Ik wil je niet vervelen met verhaaltjes over dolfijnen en walvissen, prachtige zonsondergangen en spectaculaire vangsten. Zelf ben ik visser. 'Werkloos en onmiddellijk inzetbaar' op een woord en een bericht.

Dinsdag 06u00 vertrokken — Vijf willekeurig samengeraapte individuen met specifieke kennis, vrijwillig gedwongen een maand samen te werken en te leven.

Met het busje naar het werk. Verplaatsing in eigen tijd en op eigen kosten. Van monsterrol met 48 uur vooropzeg naar een Dimona. Gedaan met het monstertentoor, welkom in het computerprogramma.

Donderdag 01u45. — De arbeidsovereenkomst gaat van start als t schip zee kiest. De zeereus komt tot leven. Stom want hij bezigt een taal die jij niet begrijpt, blind voor iets anders dan zijn stalen wereld en doof voor iets anders dan het gedreun en gedonder van de fabriek waarbij bestaat. Vijf man sterk, 140 jaar visserijervaring.

Sinds 2005 heeft de visser een statuut. Erkend zeevisser met gewaarborgd minimumloon (in plaats van enkel een percentage van de opbrengst) en scheepspakket: slechts twee derde van de benodigde gutters, werkschoenen, kapot oliegoed, messen en andere noodzakelijkheden dient persoonlijk aangeschaft te worden. Net als het scheepspakket wordt het vervoer van en naar het schip betaald door het Vissersfonds. Al moet de bemanning nog altijd zelf voorzien in voeding... het is er toch op verbeterd. Jammer genoeg is een kop koffie tijdens de uren lange rit een te zware belasting op het pensioenfonds.

Het dienstverband vervalt bij aankomst in een haven.

Een vreemde haven want voor onze soort is in de thuishaven geen plaats meer. Lossen en vaarklaar maken gebeurt onbezoldigd. Het dienstverband wordt hernieuwd als 't schip terug zee kiest. Negen maand geleden was er een oproep van het ZeeVissers-Fonds. Vissers worden vanaf nu zonder tegenbericht opgenomen in een databank voor vrije vissers. Men vroeg of we ook een bigesloten intentieverklaring wilden ondertekenen en bezorgen: in die verklaring bevestig je dat je veertien dagen op voorhand via een aangetekend schrijven zal laten weten als je niet wenst opgeroepen te worden voor een mogelijke job. Vorige maand deed de Rederscentrale in zijn magazine een oproep naar de reders om hun bemanningen deze Intentieverklaring te doen tekenen. Het scheelt, veertien dagen beschikbaar blijven in plaats van achtenveertig uur, zoals vroeger.

Vier weken later met 't schip Oostende binnen. Dimona afgesloten en aan de dop. Visser. Werkloos en onmiddellijk inzetbaar op een woord en een bericht.

Marnix Verleene

Wat is duurzame visserij?

21 november van 9u30 tot 15uur

in de cinézaal Nieuwpoort - Stad

informatie- en contactdag

Inschrijven kan via www.veeakker.be

Sprekers: Kelle Moreau en Arne Kinds (ILVO), Danny Huyghebaert (ex-visser), Krien Hanssen (Natuurpunt), Filip De Bodt (Climaxi) en Wim Versteden (Pintafish). Zij belichten op een krachtige manier vanuit zeer uiteenlopende hoek 'duurzame visserij'.

Wij zetten in op rechtstreekse samenwerking met vissers en schuwen de heilige huisjes niet.

Organisatie: Pintafish i.s.m. VLIZ, ILVO en Climaxi

Johan Vande Lanotte

“Vlaamse vissers zijn geen grote vernieuwers”

HVB: Vorige week werd de eerste steen gelegd voor de bouw van een nieuwe vismijn in Oostende. Wanneer is ze klaar?

JVDL: De bouw van de vismijn zelf is nog niet gestart. Er worden pakhuizen gebouwd die dit jaar af moeten zijn. Er is voor de vismijn een vergunning, maar alles hangt af van het VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee). Die zitten nu nog op deze site. Ze moeten verhuizen om de nieuwe mijn te bouwen. Er komen kades die toegankelijk zijn voor vrachtwagens, dus de straat in het midden moet weg en het gebouw moet verder van de kade komen. Dat VLIZ-dossier blijft nog hangen op Vlaams niveau, maar bon: er is veel gespeculeerd en gezegd dat er geen vismijn ging komen. Toch start die eerste fase al. Een investeerder doet dat ook niet als hij denkt dat er geen toekomst gaat zijn.

HVB: Hebt u als socialist geen heimwee naar de tijd dat een stad zelf een vismijn kon runnen?

JVDL: Het is niet meer aan de stad om een vismijn uit te bouwen. Men kan heimwee hebben naar alles, maar de Europese Commissie zegt dat een uitbouw alleen kan als de stad er zelf geen geld in steekt. En dan nog, zou een eigen uitbouw beter geweest zijn? Na jaren publieke vismijn hadden we op een bepaald moment nog 19 % van de totale veilingomzet in Vlaanderen. Nu zitten we op een niveau, 35 à 38%, dat hoger ligt dan tevoren.

HVB: Volgens het contract tussen De Vlaamse Visveiling, de stad en de Vlaamse Gemeenschap moet 45 % van het aangebrachte volume in Oostende verkocht worden. Uw voorganger, Jean Vandecasteele, zei twee jaar geleden al dat de stad een juridische procedure zou aanspannen tegen de Visveiling.

JVDL: Het contract voorziet de mogelijkheid van een dergelijke procedure inderdaad vanaf januari 2016. We zullen zien of we dan de eindcijfers halen of niet. Vermoedelijk niet. Er zal dan een debat moeten zijn over deze cijfers, zeker als we ze niet halen. Maar daar komt één en ander bij kijken. Men zal opwerpen dat het niet de fout van de Visveiling is dat die cijfers niet gehaald werden: achterblijven van bouwvergunningen, de verhuis van het VLIZ die niet rond raakt. Het zou dom zijn om nu al méér te zeggen over eventuele procedures die we kunnen voeren. Het allerbelangrijkste is wel dat er een nieuwe vismijn komt.

HVB: Kon men de bestaande veiling niet herbouwen?

JVDL: Die is echt niet meer aangepast aan de noden van de tijd. Investeerders zeggen ook dat die veel te groot en te lang is en zéér moeilijk te koelen. In de visserijsector is het altijd moeilijk geweest iets te veranderen, met als resultaat dat het hier voortdurend achteruit gaat. Bij de Vlaamse vissers is er grote terughoudendheid voor iedere verandering. Vernieuwing komt altijd uit Nederland. Denk aan de pulskor. Ik heb daar mijn bedenkingen bij, bij dat elektrisch vissen, maar het zijn toch wel weer de Nederlanders die er mee voor de pinnen komen. Als men hier een initiatief neemt is het altijd verkeerd. Als men geen vismijn bouwt is het niet goed. Als men er wel een bouwt is het te groot of te klein. Ik ga tenminste voor de visserij. De vzw Oostendse Oosteroever wou de vismijn gebruiken voor tentoonstellingen, beurzen en fuiven. Is dat toekomstdenken? Ik ben geen man die veel naar het verleden wil kijken. Het verleden is wat het geweest is. Nostalgie levert geen jobs op.

HVB: Vissers vrezen dat men ze van de Baelskaai wil weggagen.

JVDL: Het visserijdok is voor de visserij. Vermits er maar een paar schepen meer waren dachten we van het dok voor één derde te dempen. Uiteindelijk zijn we daar vorig jaar op terug gekomen. Het was niet meer nodig omdat

andere havenpartners hun plannen wijzigden en plaats genoeg hebben. De scheepswerven daar mogen nu gerust zijn, al waren ze allemaal akkoord om te verhuizen. Het gaat trouwens goed met hen, omdat ze niet alleen meer op visserij focussen maar ook voor de off-shore bedrijven werken. Maar neen, we verjagen niemand. Op de Baelskaai zal zelfs altijd vissersmateriaal mogen blijven liggen, maar men moet er geen stort van maken.

HVB: *U trekt nogal de kaart van de familie Becaus en de Vlaamse Visveiling. Voor velen zijn dat immobiliënburelen in plaats van vishandelaars.*

JVDL: Ik trek niemands kaart, maar hoe leeft een mijn? Ze leeft doordat er naast de vismijn andere zaken zijn waar ze aan verdienen. De vismijn is het hart, maar de opbrengsten komen eigenlijk van wat er rond hangt: verhuur van pakhuizen bijvoorbeeld. Men doet aan sfeerscheping. Als je investeert in bedrijfsgebouwen, ben je dan een immobiliënkantoor? Niemand gaat tien miljoen euro investeren als er geen opbrengst is toch? Had de veiling niet geïnvesteerd in Zeebrugge, dan was daar nu geen visserij meer. Men ging destijds ook overal zeggen dat er appartementen gingen komen op de vismijn. Dat is onzin. Dat kan niet eens volgens de ruimtelijke plannen. De mensen van de vismijn zijn soms stug, maar mensen van de visserij ook. Het is een moeilijke sector vol moeilijke mensen. Maar mensen die investeren, moet ik toch niet negatief gaan beoordelen?

HVB: *Is er nog hoop voor de mensen van de Oosteroever? Zij zien de bouwplannen aan de Baelskaai niet graag komen.*

JVDL: Ho, dat plan ligt al een tijdje vast en dat gaat niet meer veranderen. In de jaren '90 hebben we nog geweigerd om daar een stadsgebied van te maken. Eigenlijk hebben we te lang gewacht, want de situatie is enkel maar verder verloederd. De organisatie van de sector is veranderd. Er wordt niet meer toegeleverd door kleine bedrijven aan de kaai. Daarom had je vroeger veel kleinschalige visserij-industrie in de omgeving. Die is verdwenen. De plannen gaan dus door. In november komt de verkoop van de gronden van het Vlaamse Gewest aan Burco op de agenda van de gemeenteraad. Dan kan die fase ook starten.

HVB: *Maar het wordt een wijk voor de happy few... een soort Manhattan aan zee?*

JVDL: Het grootste gebouw is een duur gebouw en voor heel wat andere appartementen zijn de prijzen "normaal". De kritiek is van sommigen ook ongeloofwaardig: de bewoners hadden ook kunnen zeggen dat ze niet wilden verkopen, maar ze waren er als de kippen bij om het wel te doen. We hebben toen met alle eigenaars gesproken om iedereen zijn mening te kennen.

HVB: *Een democratische invulling van ruimtelijke ordening is natuurlijk meer dan met alle eigenaars te gaan spreken.*

JVDL: Dat klopt. Maar met wie moesten we gaan spreken? Daar woonden geen vijftig mensen meer. Met zo een klein aantal kan je geen toekomst maken. De mensen van de wijk verderop, de Vuurtorenwijk, die trekken zich dat echt niet aan. Er zijn belangengroepen die daar "wonen" of gewoon in de stad actief zijn. Maar vertegenwoordigen zij de buurt?

HVB: *Dit moet uw stad nogal wat geld in het laatje brengen?*

JVDL: Zoveel is dat nu ook niet. Reken dat je na de voltooing per jaar een duizend tot duizendvijfhonderd euro verdient per appartement en de bewoner die het kadastraal inkomen, personenbelasting en eventueel verblijfstaks betaalt. Maar dat loopt zo hard niet. Bouwfirma's beginnen tegenwoordig maar te bouwen als de helft van wat ze gaan

zetten al verkocht is. Voorlopig staan er een honderdtal woongelegenheden. Het is niet omdat er gigantische plannetjes op de websites van de bouwfirma's staan, dat dat allemaal vlug gerealiseerd wordt. Aan de Gistelsesteenweg is er in dezelfde tijd al véél meer geïnvesteerd in betaalbare eengezinswoningen.

HVB: *U zou dat als stad kunnen sturen of faseren, die invulling.*

JVDL: Maar neen, wij gaan niet zeggen hoe zij de markt moeten invullen. Wij maken het kader en beoordelen de architectuur.

HVB: *Volgens de vzw Restart stimuleert U ook geen nieuwe initiatieven en zou u tegen de uitbating van een nieuwe Ferrylijn zijn?*

JVDL: De Haven heeft contact gehad met allerlei rederijen. Met de mensen van Team Ferry, die zich onlangs aandienen, ook. Er ligt 500.000 € klaar om ons deel van de infrastructuur te realiseren die we nodig hebben om

een nieuwe ferryterminal op te starten. Maar het moeten natuurlijk ernstige voorstellen zijn. Team Ferry kwam op maandag zeggen dat tegen vrijdag alles in orde zou zijn. We zijn vier weken later en ik heb nog niks gezien. Wie zo een plan in zijn hoofd heeft moet ongeveer vijftien miljoen euro kunnen verzamelen om de eerste twee jaar boven water te blijven. Ik kom veel transporteurs tegen die eventueel interesse zouden hebben. Die weten ook wel dat alle andere uitbaters van ferryverbindingen hun prijs gaan laten zakken als er hier een nieuw initiatief komt. En wie daar gebruik van maakt wil niet zien dat het initiatief op korte termijn failliet is. Anders betalen ze later het gelag. Ramsgate heeft dan inderdaad Bill Moyses aangesteld om de zaak vooruit te helpen. Dat is verdorie de man die het dossier van de toenmalige overheidsrederij RMT verprutst heeft! Ik ga onze haven niet afhankelijk maken van dit soort van risico's. Onze belangrijkste sector qua tewerkstel-

ling is de off-shore sector. En we verdienen het meest aan bulk (ontginning van zand en co). De RoRo is nog altijd een optie, maar moet op alle vlakken ernstig uitgewerkt zijn.

Filip De Bodt • foto's JoC

OPEN BRIEF AAN JOHAN: VADE RETRO

Beste Burgemeester,
Dag Johan,

Toen ik u, als burgemeester van Oostende interviewde kwam ik verrast buiten. Ik ontmoette in het een beetje aftands maar mooi Corbusier-stadhuis vooral een man die weet wat hij wil. Een man die, kauwend op zijn broodje, in alle openheid zijn cijfers en ideeën bovenhaalt. Iemand, had ik het gevoel ook, die weinig achterom kijkt. Een doel voor ogen heeft en er achter heen gaat. Iemand die een kat een kat noemt en zich weinig aantrekt van de commentaar van anderen. Of dat misschien wel doet, maar het alleszins niet toont.

En toch zat er iets contradictorisch in wat u mij vertelde... iets dat in mijn bovenkamer aan de kwabben blijft kriebelen. De plannen voor de Oosteroever gaan onvermijdelijk door, stelde u, maar worden allicht niet helemaal uitgevoerd. Dat gaat zo bij projectontwikkelaars.

Ik denk dat het voor de wijk belangrijk is om daar even bij stil te staan. Ik denk dat beleidsmensen en actievoerders van deze opening moeten gebruik maken om terug aan tafel te zitten. En liefst niet voor een welles-nietes-spelletje of om te gaan tonen wie dan wel de macht in handen heeft.

Voor de mensen die actie voeren is er nog weinig ruimte: de vismijn wordt afgebroken maar vervangen. De bouwprojecten worden goedgekeurd. De feiten zijn er. Het enige wat men nog kan doen is een soort van Operatie Beschadiging waarbij men nieuwe bewoners ontraadt om er zich te komen vestigen. Verzamel alle meeuwen en stuur ze naar de zwembaden van de Versluys-building. Ga naar het voetbal, breng Coucke mee en sluit hem op in één van zijn appartementen. Gegarandeerd dat de anderen dan wegblijven.

Neen, er is zich een bladzijde aan het keren in Oostende, die je, denk ik, niet meer kan terugdraaien. Maar de bladzijde kan wel nog ingekleurd worden. Een aantal vragen zijn daarin vrij belangrijk:

- Hoe gaat men de nieuwe inwoners in de wijk onthalen? Hoe gaat men die wijs maken dat men zich toch zal moeten aanpassen aan het geklinklang van een visserijdok?
- Waar gaan we naartoe met het VLIZ. Er wordt een pokerspel gespeeld tussen de stad Oostende en de Vlaamse Regering. Het Vlaams Instituut voor de Zee moet een nieuw onderkomen krijgen. Wel, zet het op de Baelskaai en vraag de Rederscentrale en anderen om daar ook naar terug te keren. In de saneringsconvenant heeft men het over een maritieme cluster. Laat ons hem invullen. Maskers af en kleur bekennen zou ik zeggen: wie geeft de Baelskaai op als visserijkaai? Wie niet?

• Hoe gaan we het boeltje daar saneren? Er is een convenant afgesloten waarbij de bouwpromotoren niet moeten opdraaien voor de deels historische vervuiling van de site. De gemeenschap moet via OVAM dus een aantal zaken op eigen kosten saneren terwijl de bouwpromotoren met het grof geld gaan lopen. Welke inspanning stellen zij daar tegenover? Er is een saneringsgebied afgebakend tussen de Liefkemores en de Fortstraat? Daar zitten minerale olie, benzeen en andere rommel in de grond. Ik hoor dat mensen daar mee bezig zijn. Hoe gaan we ze betrekken bij die werkzaamheden? Waar zijn de bodemstalen die bewijzen dat het daar bij blijft?

• OVAM heeft op de Baelskaai een gebouw staan (de vroegere Visserbond) dat net buiten de saneringszone ligt maar waarvan de saneringskost op 900.000 € geschat wordt. OVAM gaat dat zelf saneren en er nadien wat mee doen. Er liggen twee keuzes op tafel: verkoppen aan de projectontwikkelaar Burco en daarmee de zone nog wat vergroten of ter beschikking stellen voor een aantal culturele verenigingen uit de stad en wijkgroepen rond de Baelskaai. Wie een gezonde mix wil in plaats van een vol gepropte wijk, kiest voor het laatste.

• Als u van mening bent dat het project allicht niet voor de volle honderd procent gaat uitgevoerd worden, kunnen we dan eens aan de projectontwikkelaars vragen of ze dat niet wat beter kunnen inschatten? Als ze dat niet doen, dan gaan de mensen die er komen wonen nog tien jaar op een desolaat landschap kijken. Misschien geeft dit kansen om het project toch nog wat af te slanken?

Beste burgemeester, ik ben er zeker van dat u, net als iedereen, nood heeft aan 'graag gezien worden'. En dat u zonder gezichtsverlies een klein stapje kan terugzetten. Een klein vade-retrootje. In november wordt de verkoop van een aantal gronden op de gemeenteraad van Oostende besproken. Het is voor u maar een kleintje om daar even mee te wachten en van die pauze gebruik te maken om iets op te zetten dat het draagvlak voor dit project kan vergroten. Een dialoog die er voor zorgt dat de mensen méér betrokken worden bij uw project. Het zou ook goed zijn voor uzelf. Een overwinnaar mag nooit te hoogmoedig worden, zegt men. Want dan komt de val. Ik denk dus dat u naar de kaai moet. Dit keer niet om te gaan controleren of de zaken opgeruimd zijn. Dit keer om echt eens met de mensen te gaan praten.

Filip De Bodt

Klimaatopwarming: De zee is naar de zak

In de zomer van vorig jaar werd de kust opgeschrikt door een klimaatstudie van verschillende overheden. De zeespiegel stijgt met één meter. Dan zijn er eigenlijk maar twee keuzes: je laat de Westkust onderlopen of je bouwt meters-hoge dijken. De Westkustburgemeesters riepen om ter luidst dat dit een boycot was. Een andere bedreiging is de opwarming van het water: de vis trekt naar het Noorden.

Dat laatste aspect heeft nooit veel pers gehaald. De belangen van een kleine sector halen meestal geen pers. Doordat er teveel CO₂ in de lucht komt, stijgt de temperatuur op aarde. Aangenaam voor wie in het Noorden wil wijn maken, maar veel minder aangenaam voor al de rest van de wereldbevolking. Door die stijging van de temperatuur, warmt ook het zeewater op. Wat de CO₂-uitstoot van de visserij betreft, die is verwaarloosbaar: ongeveer 0,56 % van het maritiem transport zegt een studie van **Ecosonos** uit 2007, tegenover 50 % voor cargo's en containerschepen.

De visserij draagt wel mee de gevolgen: koud water minnende vis verhuist, warmte minnende en ongewenste soorten komen in de plaats én hier en daar gaan planten of bacteriën zich anders gedragen.

Twee gerenommeerde instituten (**ICES** en **IMARES**) kwamen samen met anderen tot de conclusie dat de discussie over het schol- en tongbestand allicht evenveel te maken heeft met migratie door temperatuur als met visserijdruk. Zo is éénjarige schol bijna niet meer te vinden in de kinderkamers (de kweekzones) en staat vast dat die vis opschuift naar het noorden én het westen. Wat tong betreft ligt het allemaal iets ingewikkelder, maar de trend wordt gevolgd. Ook garnaal, kabeljauw en schelvis schuiven op naar het noorden. De grijze garnaal verlaat vb. grotendeels het noorden van **Frankrijk**. Je zal dan maar geïnvesteerd hebben in een garnalenschuit. Geen probleem, hoor je, de **Belgen** volgen de vis toch van **Spanje** tot **IJsland** en gaan wel achter hun buit aan. Kustvisserij is er nauwelijks.

Daar zijn wel een aantal grenzen aan: méér en méér landen denken er aan delen van 'hun' zee te sluiten. **Groot-Brittannië** wil ongeveer dertig procent van de Ierse zee sluiten. Het zit er dus dik in dat we in de toekomst toch enigszins gelimiteerd zullen worden in onze verplaatsing. Is het niet door de overheden, dan door de centen. De prijs van de brandstof staat tamelijk laag op dit moment, maar dat blijft niet zo.

Nieuwe soorten als zeebaars en inktvis kunnen voor extra-inkomsten zorgen maar brengen in hun kielzog kwalen en andere invasieve soorten mee. Om nog te zwijgen van het groeiend aantal algen en wieren én een aantal bacteriën die blijkbaar beter gedijen bij warm water

OVERSTROMINGEN

Daarnaast komt dan inderdaad de dreiging van mogelijke overstromingen. De zeespiegel steeg tussen 1927 en 2006 al met 1,67 mm per jaar. Dat is weinig, maar tel dat op en doe er nog een aantal tientallen jaren bij en we zitten in de problemen. Je kan dan delen land laten onderlopen. Je kan ook delen op zee veroveren, constant baggeren, één meter hoge dijken bouwen enz... Alleen mogen we één ding niet vergeten: dat kost allemaal geld, handenvol geld. En bovendien: het volstaat niet om dijken te bouwen, de rivieren moeten ook nog naar de zee kunnen lopen. Bergop is dat moeilijk.

We zijn dan ook benieuwd of die verontwaardigde kustburgemeesters daar iets aan doen. Tijdens de Fietstocht aan zee bezocht **Climaxi** deze zomer alle gemeentebesturen. In **Koksijde** en **Oostende** had men concrete plannen gemaakt om het eigen energieverbruik en de erbij horende uitstoot gecontroleerd te gaan terugschroeven. Van de anderen vernamen we niets. Wie dat niet doet, moet ook niet komen huilen.

Van 29 november tot en met 12 december gaat de klimaat-top door in **Parijs**. Daar worden wereldleiders verondersteld om rond klimaat bindende afspraken te maken. Doen ze dat niet, dan zijn ook de kust en onze visserij de sigaar.

Filip De Bodt • foto's JoC

Op 29 november en 12 december zijn er grote betogingen in Parijs, om de wereldleiders aan te zetten tot actie. Climaxi legt voorlopig bussen in naar deze acties vanuit Oostende, Middelkerke, Bredene, Herzele en Zottegem. Voor andere plaatsen kan je even kijken naar de website van Climate Express. We vertrekken 's morgens vroeg en zijn tegen 22 uur terug. Wil je mee of heb je zin om zelf een bus in te leggen? Mail ons: filip@climaxi.org of bel: 0496/718472

PERSSPROKKELS

In de visserij start elk persoverzicht met bijengesprokkelde commentaren op de toegestane **vangstquota**. Die zien er dit jaar erg goed uit voor **kabeljauw** en **pladijs** (schol) in de Noordzee. Daarvan mogen de onder Belgische vlag varende schepen er dit jaar respectievelijk 5 en 15% méér naar boven brengen. De toestand van deze eertijds overbeviste soorten is blijkbaar verbeterd. Voor de schol was die opgang al langer bezig, maar dat de Europese Commissie nu ook meer kabeljauw uit zee laat halen is hoopgevend voor de vissers. Minder goed ziet het eruit voor de **tong** in de westelijke wateren. Van die soort mogen de Belgen er niet zoveel meer mee naar huis slepen, 14% minder zelfs. Da's veel en dat is bovendien onterecht, zeggen de reders: *'Een beleid dat vissers beperkt in de mogelijkheid om een rendabel bedrijf uit te baten, is moeilijk aanvaardbaar.'*

Dat het moeilijk is om zo'n vissersschip rendabel uit te rekenen mag blijken uit de cijfers. Minister Joke Schauvliege telde **het aantal Vlaamse vaartuigen** en kwam uit op 79. Veel is dat niet: in 1988 telden wij er 201. Overigens dienen Schauvlieges cijfers in een kader geplaatst te worden. Het officiële cijfer ligt altijd hoger dan wat de werkelijkheid ons toont, want sommige schepen liggen al zo lang aan de kaai dat het weinig waarschijnlijk lijkt dat ze ooit nog uitvaren. Bovendien is het zo dat maar een beperkt aantal van die schepen echt in handen van **Belgen** zit. Sommige worden uit **Engeland** uitgereed en vele vanuit **Nederland**. Veel meer dan vijftig Belgische reders ter zeevisserij zullen er vandaag niet meer zijn; voorwaar een klein clubje! We nuanceren ook het bericht waaruit blijkt dat de Vlaamse visserij een **supergoed jaar** achter de rug heeft. Omzet en aanvoer stegen inderdaad in vergelijking met het voorgaande jaar, maar 2013 was dan ook bijzonder slecht. De **aanvoer** in Belgische havens (19.623 ton) blijft ook in 2014 nog altijd onder de 20.000 ton en we moeten al tot in 2004 terugkeren om die kaap nog eens overschreden te zien.

Dat komt uiteraard - ik zei het al - doordat veel Belgische vissersvaartuigen alleen maar in naam 'Belgisch' zijn. De laatste keer dat ik zelf de officiële lijst uitgeplozen heb, telde ik 24 'Belgische' schepen die in Nederlandse handen waren. Meestal lossen die hun vangst in hun werkelijke thuishaven en dat is niet Nieuwpoort, Oostende of Zeebrugge.

Wat tussen al het cijfermateriaal erg opvalt is de **gemiddelde prijs** die de vissers in de veiling krijgen. In reële termen (wanneer we de inflatie uit de cijfers wegfilteren), komt die al lang niet meer boven 0,50 euro, zoals dat tussen 2000 en 2008 wel het geval geweest is. Die prijs klokt in 2014 af op 0,40, wat hoger is dan in het barslechte jaar 2013, maar het blijft toch het op één na slechtste cijfer van de XXIste eeuw. Het is een probleem waarmee ook andere voedselproducenten geconfronteerd worden, vraag het maar aan de melkveehouders.

Minister Joke Schauvliege wil daar iets aan doen. Ze trekt geld uit om **workshops vis fileren** te organiseren. In Nieuwpoort vinden ze dat ronduit belachelijk. Het wordt daar 'weggesmeten geld' genoemd: *'Vis fileren is een vak dat je pas kan als je het dagelijks doet.'* Daar zullen de twaalf **paardenvissers** van Oostduinkerke het wellicht eens mee zijn. Voor alle duidelijkheid: die vissen geen paarden, maar ze vissen wel terwijl ze bovenop paarden zitten. 't Is folklore uiteraard, maar we willen toch vermelden dat die paardenvissers inmiddels opgenomen werden in de *'Representatieve Lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid.'*

Van de mensheid dus! Meer moet dat voor die mannen niet zijn.

Tragisch was het nieuws over de **Z.85 Morgenster** die op 28 januari in een storm terechtkwam en in het Kanaal verging. Vier mensen kwamen daarbij om. Merkwaardig was de mail die de scheepvaartpolitie daar later over ontving. De schrijver insinueerde dat het vissersvaartuig door een vrachtschip overvaren werd. Onderzoek toonde evenwel dat de *Morgenster* al vissend ten onder gegaan is en dat er op dat moment geen vrachtschip in de buurt was.

Positief nieuws was er uiteraard ook. In Nederland liep er dit jaar een **pilotschip** van stapel, resultaat van een samenwerking tussen vissers, ontwerpers, werven en toeleveranciers. Dit leidde tot een vaartuig met tal van innovaties, zoals diesel-elektrische voortstuwing, warmteterugwinning, powermanagement en een brandstofbesparende rompvorm. Aan boord staat een vissersysteem dat **twinrig-pulsvisserij** heet. Die combinatie is een nieuwe stap in de richting van een Nederlandse sector die zich hoe langer hoe meer op het vissen met elektrische pulsen concentreert: *'De netten voor de twinrigvisserij raken en beroeren de bodem veel minder dan met de traditionele boomkorvisserij. Hiermee vang je geweldig goed schol, maar geen tong. Voor tong is de pulsvisserij weer nodig. Door beide manieren samen te voegen kun je beide soorten platvis met hetzelfde vistuig vangen.'*

Zoveel zin voor ondernemen... Daar staan de Belgen toch met lede ogen naar te kijken. Onze autochtone reders willen de visserij naar eigen zeggen wel verduurzamen, maar tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren. En vooral veel geld. Dat belet die reders uiteraard niet om een **convenant** voor duurzame visserij te ondertekenen, waarop o.m. ook de handtekening van de milieubeweging Natuurpunt staat. Of het veel meer te betekenen heeft dan een intelligente daad uit de sfeer van de public relations zal de toekomst uitwijzen.

Een klein maar fijn initiatief ontwaren we aan de Oostendse Vistrap. Twee jonge gemeenteraadsleden hebben daar de **coöperatie Vesche Vis** opgericht. Wie participeert kan op welbepaalde dagen en op even welbepaalde afhaalpunten een pakket vis verwerven, aangevoerd door de kustvissers van Lorenzo Desmit. Fileren moet de klant zelf doen (daar zullen ze in Nieuwpoort het hunne van denken, zie hoger). Nog een merkwaardig initiatief komt van de Oostendse reder Willy

Versluys. Hij haalde enkele jaren geleden een label binnen voor zijn garnalen, die hij nu mag verkopen als een **erkend streekproduct**, onder de naam Purus. Een van de sterke punten van dat streekproduct is dat de garnaal op zee gekookt wordt, wat het de typische Vlaamse smaak zou geven. Nu brengt dezelfde mens ook *Purus Plus* op de markt, een super Vlaams streekproduct, dat zich van de ordinaire Purus onderscheidt doordat het juist niet op zee gekookt wordt. Moet kunnen!

De verduurzaming van de Vlaamse visserij... het blijft toch een beetje behelpen. Dat komt ook omdat er echt te weinig vissers zijn, want da's een **knelpuntberoep**. In het voorbije schooljaar haalden slechts vier jongens een vissersdiploma. Te weinig uiteraard, vooral omdat het verre van zeker is dat die vier daadwerkelijk en 'op duurzame wijze' in de sector terechtkomen. Dat komt mede doordat het vertrouwen zoek is. Dat zeg ik niet, dat zegt Marie-Jeanne Becaus-Pieters, de grote bazin van de Vlaamse Visveiling: *'Velen denken dat de toekomst van de visserij in Oostende gedoemd is'*, aldus deze ondernemende zakenvrouw. In Oostende legde ze intussen de eerste steen van nieuwe loodsen en pakhuizen, waar mettertijd ook een **nieuwe vismijn** moet verrijzen. Contractueel had die er al lang moeten staan, maar dat is niet de schuld van Marie-Jeanne. Aldus Marie-Jeanne.

Dit overzicht wil ik afsluiten met de mededeling dat Basiel Haelewyck (91) overleden is. Basiel was de eerste mens die we gingen interviewen nadat ik de redactie van Het Visserijblad in 1988 op mij genomen had. Hij bleef Het Visserijblad lezen tot het (vlugger dan hijzelf) ter ziele ging.

Flor Vandekerckhove

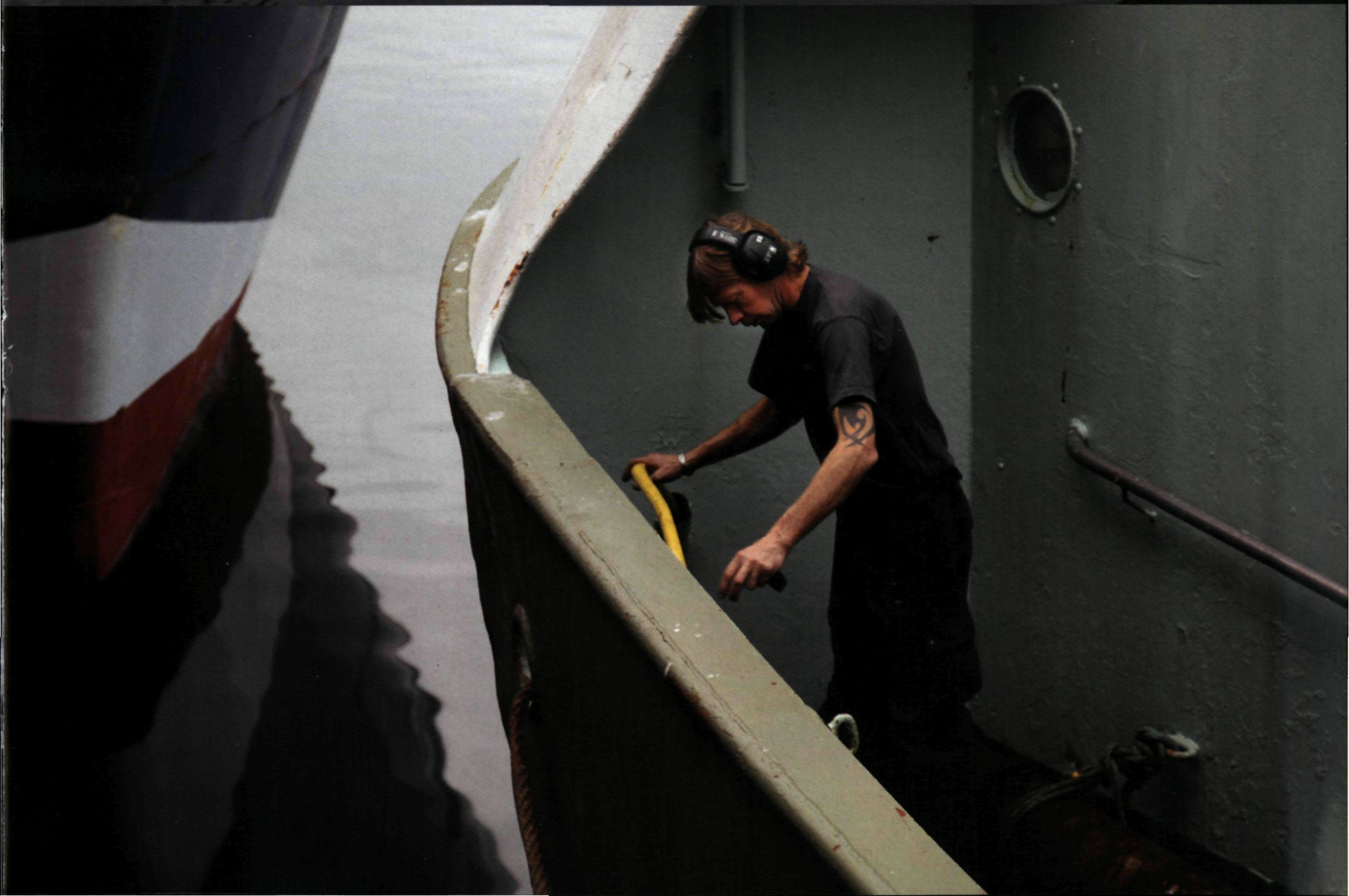
En ééntje om af te sluiten: voor de kust ging de **Flinterstar** een paar weken geleden naar de haaien. Het schip kwam in aanvaring met een ander en verloor zijn olie in zee. De gemeenschap had er wel wat werk aan: het Zwin werd met een dijk afgesloten, het schip kreeg permanente bewaking, gespecialiseerde schepen pompten de olie er uit en in Blankenberge konden ze alvast olie'bollen' en olie'koeken' gaan rapen op het strand. Ik zou toch rekenen op een paar tientallen miljoenen verlies. En wat doet de eigenaar, Rederij Flinter, komt er niet slecht van af. De verzekering betaalt 13 miljoen voor het schip, ongeveer de nieuwwaarde. „De Flinterstar was goed verzekerd. Ook de aansprakelijkheden waren afgedekt. Dat ons personeel is gered was de grootste opluchting. De berging vergt nu tijd, we hebben alle sommen nog niet gemaakt. Voor de beleggers in de Flinterstar ziet het er wel gunstig uit,” zegt Bart Otto van Flinter. Waar geen geld voor is, dat is om de beging te doen. We zitten er niet slecht voor, zegt Flinter, maar we geven het schip wel op. Als het in de weg ligt, dan moet de Belgische Staat maar voor de kosten opdraaien: „Alle overwinst op de Flinterstar gaat nu naar de bank. Daarmee wordt onze totale schuld voor alle negen schepen een stuk afgelost. Dat betekent een forse verbetering van onze cashpositie”. Niet met mij zegt staatssecretaris voor de Noordzee Bart Tommelein. Laat ons hopen dat die goede papieren in zijn zakken zitten heeft!

Quo vadis Oosteroever?

Foto's © Jo Clauwaert

Opnieuw Ferries in Oostende?

In 2013 stopte de laatste ferry tussen **Oostende** en **Ramsgate**. Het uitbaten van deze ferryverbinding was voor **Trans Europe Ferries** te duur geworden. De firma legde de boeken neer en sloot een neergang af die ingezet werd door het ontbinden van de overheidsmaatschappij **RMT** in 1997. Ondertussen blijkt dat er opnieuw interesse is om deze lijn te heropenen.

Toen **RMT** (Regie voor Maritiem Transport) stopte in 1997 nam het de schepen **Prins Filip (MS Ostend Spirit)** en **Prins Albert (MV Eurovoyager)** over. Prins Filip vaart nu nog tussen **Calais** en **Dover**. Prins Albert werd samen met zijn zussen tot schroot herleid, na een korte carrière tussen de Griekse eilanden.

Blijkbaar is er nu opnieuw interesse om een lijn tussen **Oostende** en **Ramsgate** uit te bouwen. Er is de **vzw Restart**, die contacten uitbouwde met het gemeentebestuur van Ramsgate en er op zijn facebookpagina een vierduizend sympathisanten op na houdt. Daarnaast bestaat er evenwel ook commerciële interesse. In 2014 maakte het gemeentebestuur van Ramsgate al bekend dat het investeerders zocht die een nieuwe lijn willen uitbaten.

Volgens **Green-party** gemeenteraadslid **Ian Driver** getuigde dit van een gebrek aan realiteitszin: "Er is de haven van Dover op twintig mijl. Die wil zijn capaciteit gaan verdubbelen. Langs de andere kant ligt Londen, op zestig mijl. Er is geen enkele kans dat je in die context nog initiatieven kan starten."

Maar, volgens de havenautoriteiten van Ramsgate klopt dit verhaal niet. Dat de haven van Ramsgate zich hierin weert is ook logisch: volgens de concurrent **Dover** kijkt men daar ver tegen het bankroet aan. Ramsgate wordt gesteund door één van zijn belangrijkste inwoners, **Bill Moses**, een man met een lange carrière in maritieme middelen. Die zegt zelf gecontacteerd geweest te zijn door drie potentiële investeerders.

Zijn interesse gaat momenteel evenwel vooral uit naar **Duinkerken**. Ramsgate haalde in elk geval de voorbije maand een invoerder van auto's binnen, die tewerkstelling wil bieden aan ongeveer vijftig laders/lossers.

Vlnr: Jean Francois Berden (vzw Restart), Rob Mittelmeijer (Stena), Pierre Bastin (Stena), Danny Drooghenbroodt (vzw Restart), Noël Vande Maele (vzw restart), Franky Vancoillie (vzw Restart)

Daarnaast is er ook nog de groep **Team Ferry**. Die werd in augustus van dit jaar opgericht met als doel goederen te verschepen van Oostende naar **Ipswich**. De stad wil het dossier onderzoeken. Dat betekent dat ze het financiële vermogen van de groep nagaat en bekijkt of het voorstel financieel te realiseren valt. Team Ferry blijft voorlopig (volgens het **Belgisch Staatsblad**) in elk geval een één-vrouwsfirma te zijn met een kapitaal van 18.600 €.

De eigenares, **Susanne Van Der Kramer**, heeft in Ipswich ook **KDL Freight** in haar portefeuille zitten, maar veel garen lijkt ze ook daar niet te spinnen.

vzw Restart ging op bezoek bij Stenaline, een grote ferry-maatschappij. Daar bevestigt men het bezoek en zegt men dat er inderdaad commerciële contacten geweest zijn maar wil men verder geen uitspraken doen rond het dossier.

Ondertussen wil de stad Oostende een deel van de vroegere ferryhaven (**Churchillkaai**) omtoveren tot een toeristisch park met een aquarium, parking en kinderattractie. vzw Restart vreest dat dit de laatste kansen om een nieuwe verbinding binnen te halen kan liquideren en vraagt om dit plan niet uit te voeren.

Griekenland was dit jaar onafgebroken in het nieuws.

De Europese Unie wou de Grieken op de knieën dwingen.

Dat is hen ook gelukt, met de gekende resultaten:

torenhoge werkloosheid, ziekenhuizen zonder geld, armoede en miserie.

Climaxi wil de Grieken een hart onder de riem steken en biedt een Grieks feestpakket aan voor het jaareinde. Een geschenkenbox met tomaten- en uienconfituur, kiwi, rodebietenspread en broodstengels voor 17,50€

info en bestellen: filip@climaxi.be

Speciale voorwaarden voor grote bestellingen en voorverkoop

Vlucht uit Oostende

Naast zijn onsterfelijke 'Mairets' schreef Georges Simenon meer dan 100 psychologische romans. waaronder het voor ons opmerkelijke 'Le clan des ostendais' (1947) vertaald als 'Vlucht uit Oostende'. Het verhaal van Oostendse vissersfamilies die bij hun vlucht voor het oorlogsgeweld in 1940 uiteindelijk in de Franse havenstad La Rochelle arriveren.

In een brief aan wijlen de Bredense auteur **John Gheeraert** verduidelijkt **Simenon** zijn connectie met die Oostendse vissers in die havenstad aan de Franse westkust: "*J'étais commissaire aux réfugiés belges à la Rochelle lorsque au 1940 six chalutiers d'Ostende, avec femmes, enfants, et leurs meubles, se sont refusés dans le port.*" In een andere brief vertelt de schrijver hoe hij in **Oostende** voor het eerst de zee zag: "*Lorsque j'avais 17 ans, j'ai décidé, habitant à Liège, voir la mer à mon tour. Ma mère m'a conseillé la voir à Ostende en me disant que c'était en montant le remblai que la découverte de la mer est la plus impressionnante. J'ai suivi ses instructions et je n'ai pas en à m'en plaindre.*"

De lotgevallen van de Oostendse vluchtende vissers inspireren **Simenon** tot deze op fictie en feiten gebaseerde roman *'Le clan des ostendais'*. Het verhaal: grote consternatie bij de havenautoriteiten van het Franse **La Rochelle** als op

een vroeger zondagmorgen in 1940 vijf Oostendse vissersvaartuigen de haven binnen varen en ankeren in het midden van de kom. De Tweede Wereldoorlog, oorzaak van dit bizar spektakel, heeft de Franse havenstad nog niet bereikt en daar zit de lokale overheid met de situatie verveeld. De Oostendse vissers worden na lang onderhandelen doorverwezen naar de naburige vissershaven **Palice**. De vissersfamilies krijgen onderdak in het 12 kilometer verder gelegen **Charron**. Met de tolk hulp van **Berthe**, een verpleegster, slaagt **Omer**, de patriarch en leider van de clan er in ontvangen te worden op de préfecture van **La Rochelle**. Na taai verweer krijgt **Omer** de toestemming om ter visserij uit te varen. Maar als **Leopold III** de wapens neerlegt en de Duitsers ook **La Rochelle** bezetten worden de Oostendenaars voor *'sales boches'* uitgesloten. De relaties tussen vluchtelingen en overheid verbeteren als **Omer** telkens een deel van de vangst schenkt aan het stedelijk opvangcentrum. Van de Duitse bezetter krijgt hij ook de nodige papieren om uit te varen. Maar het noodlot slaat diverse keren toe: hij verliest 3 van zijn vaartuigen en 2 van zijn 3 zonen blijven op zee. Uiteindelijk kiest hij op een vroege ochtend met zijn nabestaanden het ruime sop en zet koers naar Engeland en de hem zo dierbare vrijheid.

Simenon's 'Vlucht uit Oostende': fictie of realiteit?

Ook het kroostrijk vissersgezin Vanden Berghe vlucht in 1940 over zee richting Frankrijk. Een groot deel van de oorlog verblijven ze in het dorpje Charron nabij La Rochelle. In die havenstad aan de Franse westkust was Georges Simenon toen commissaris voor de Belgische vluchtelingen. Stond de familie toen model voor zijn roman 'Le clan des ostendais' uit 1947?

We schrijven 19 mei 1940. Tijdens die zonnige maar gruwelijke meidagen 1940 vlucht de Oostendse schipper **Theo Vanden Berghe** met vrouw en 7 kinderen met de O.192

Juni 1940. De familie Vanden Berghe in Charron. Bovenste rij: Médard, vader Theodoor (+) die in 1942 op zee zal blijven, Laurent (+), tante Simonne (+), midden Gilbert, moeder Bertha Rycx (+), Gustaaf (+). Onder Robert, Leopold en Karel.

Het dorp charron tijdens W.O.II

richting Frankrijk. Aan boord verder nog eigenaar en reder **Vanneuville** met zijn gezin, familie van andere bemanningsleden en **Simonne Rycx**, zus van moeder **Bertha** die pas op 1 mei bevallen was van jongste spruit **Leopold**. Twee dagen en nachten blijft het vaartuig met z'n 78 opvarenden voor het zwaar bestookte **Duinkerke** liggen. Dan krijgt het toestemming door te varen naar **St. Vaast** in **Normandië** waar het bijna door de kustwacht naar de haringkelder wordt geschoten. Na een tussenstop in **St. Briec** loopt de O.192 eindelijk binnen in **La Rochelle**. Drie jaar lang verblijft de familie in het nabijgelegen **Charron**, een klein vissersdorp van ca. 1800 inwoners dat leeft van landbouw en oester- en mosselteelt. Het kroostrijk vissersgezin krijgt meteen gastvrij onderdak bij de familie **Salardin**.

Fatale reis

In tegenstelling tot bepaalde passages in 'Vlucht uit Oostende' voelen ze zich er rap thuis en zijn er ook geen andere Vlaamse vluchtelingen in het dorp. Eerst kan **Theo** nog met de O.192 ter visserij, maar dan wordt het vaartuig opgeëist en naar **Bordeaux** overgevaren. Tijdelijk vindt hij werk in een cementfabriek, maar al rap drijven de drang

Herinneringsfoto van Theo Vanden Berghe en de vergane O.168

naar de zilte zeelucht en verre einders de visser weer naar de haven van La Rochelle waar hij kan aanmonsteren aan boord van de **O.168 'Joseph Marcel'** van reder **Frans Maes** uit De Panne.

In een interview met Het Visserijblad in 1989 getuigt de in 1996 overleden zoon **Laurent**: *"Mijn moeder heeft haar man dikwijls gesmeekt om aan de wal te blijven. Maar hij haatte die fabrieksjob maar hij voelde zich verantwoordelijk voor zijn gezin en de zee was zijn leven. Toch had hij ons beloofd nog één keer uit te varen. Het werd zijn fatale laatste reis."*

Officieel heet het dat de O.168 tijdens de terugreis op amper één uur van de thuishaven op een mijn gelopen is. Laurent blijft er tot zijn dood van overtuigd dat het vaartuig getorpedeerd werd door de Duitsers. *"De Vlaamse vissers brachten vis aan voor Fransen, Engelsen en vluchtelingen. Mijn vader was pro-Engels, wat de bezetters en collaborerende Fransen ook niet zinde!"* Dadelijk steekt er een golf van medeleven en steun op zowel in Charron als in La Rochelle. Ook de Belgische consul laat niets onverlet om de familie bij te staan.

Help mij

In die dramatische omstandigheden blijft **Bertha Vanden Berghe-Ryxc** alleen achter met 7 kinderen van baby tot tiener. Pas in de jaren tachtig horen de kinderen het schrijnend verhaal van **abbé Boursiér**, pastoor in de kathedraal van La Rochelle. Op zekere dag was ma Vanden Berghe alleen naar die kerk getrokken, had zich daar op de knieën voor het beeld van **O.-L.-Vrouw** geworpen en smekend met gestrekte armen geroepen: *"Mijn laatste hoop bent u, help mij!"* Abbé Boursiér ving de noodklacht op en ging met Bertha praten. De rest van de oorlog blijft hij het gezin steunen.

Robert is 4 jaar als de oorlog uitbreekt: *"Toch herinner ik me nog ons verblijf in Charonne: Ik sprak al rap beter frans dan Oostends. als mijn ouders en tante Simonne, als volwassenen ondereen, iets wilden bespreken, dan deden ze dat in het Oostends, de kleinsten verstonden dat toch niet. Medard, mijn oudste broer en nu 89, vond werk in een steengroeve en Laurent werd hulpje op een grote boerderij van de familie Buot en bracht het er tot volle knecht. Gilbert was intern op een college in Luçon en Gustaaf en ikzelf konden terecht in de lagere school. Ik herinner me nog goed priester Paul Bourgeon, een curé*

resistant met communistische sympathieën en niet te beroerd voor een sabotagedaad meer of minder. Ik, als 8-jarige misdienaar, vergezelde hem vaak op zijn motto als hij bv. elektrische draden ging doorknippen. Met mij erbij trok hij niet teveel de aandacht van de Duitsers. Zo ook liet hij mij onder mijn lange misdienarskleed voedingsmiddelen smokkelen voor ons gezin. Vandaag is er in Charron een straat naar hem genoemd. Naast de materiële steun van de dorpingen mestten we zelf een varken vet en hielden ook konijnen. voor de rest hebben we veel mosselen, oesters, escargots en vis gegeten."

Veto

De beide families blijven nog lang na de oorlog contact houden met elkaar. *"Zelf heb ik het dorp en de vele kennissen aldaar zeker nog 10 keer bezocht in de voorbije decennia"*, zegt Robert. De Vanden Berghes moeten tegen het einde van de oorlog nog 2 keer verhuizen o.a. naar **St. Radegonde** en naar **Luçon** van waar uit ze de trein op kunnen naar **Parijs**. Daar is het centre d'accueil zo smerig dat tante **Simonne** direct met de kinderen doorreist naar Oostende. Moeder Bertha blijft en probeert de ondertussen gestolen kist met schamele bezittingen te recupereren: vruchteloos. In het zwaar gebombardeerde Oostende vinden ze hun huis totaal verwoest.

Robert Vanden Berghe en Godelieve Billiouw die nog een zestal keer op bezoek zijn geweest in Charron. (fotoML)

"Na de dood van vader had mijn moeder nog maar één doel: haar kinderen in de best mogelijke omstandigheden opvoeden. Daar heeft ze alles voor gedaan. Ook tante Simone is altijd een sterke steun gebleven voor ons", zegt een erkentelijke Robert. Geen van de 7 zonen is nog visser geworden. De roep van de zee kon niet op tegen het veto van ma Ryxc. Alleen **Gilbert** trok nog naar de **paster Pypeschool**, maar tijdens zijn eerste reis al zag hij de duivel en koos resoluut voor een job aan de wal. Na zijn middelbare studies aan het college en **VTI** trekt Robert naar de **Zeemacht**, toch de zee! Later kiest hij voor een job in het bankwezen. *"Nee, Simenon hebben we daar nooit ontmoet en zijn roman heb ik ook nooit gelezen."* Toch is Simenon's verhaal geen louter verzinsel. Als commissaris voor de Belgische vluchtelingen moet hij in contact gekomen zijn met Oostendse vissersfamilies van wie hij vooral de gulhartigheid bij het uitdelen van vangst roemt. Maar als auteur interpreteert hij locaties, gebeurtenissen, namen en dramatische plot dichtertlijk vrij. Hoe dan ook: de realiteit overklast weer eens de verbeelding.

Marc Loy

Marc Loy is journalist voor o.a. Het Visserijblad

Elektro-Vis: geen duidelijkheid over zweren

Tijdens het najaar van 2013 luidden enkele Belgische vissers de noodklok: zij vonden enorm veel vis met open zweren in hun netten. Ze troffen die, naar eigen zeggen, vooral aan in die gebieden waar elektrisch gevestigd wordt met de pulskor. Tijdens het voorjaar van 2014 werd de zwarte vlag gehesen. De overheid startte een onderzoek. Dit jaar raakten de voorlopig resultaten bekend. Die zijn eenvoudig: men ziet dat er méér vissen met zweren zijn dan vroeger maar weet niet hoe het komt.

Elektrisch vissen werd in 1988 door de **Europese Unie** verboden. Toch bleef de interesse ervoor bestaan. De pulskor bestaat uit visnetten die voorzien zijn van elektroden. Door zachte elektrische schokken naar de bodem te richten, doet men de vis (of de garnalen) opspringen. Zo komt die in het net terecht. Bij een gewone boomkor laat men de vis ook schrikken, door een zware ijzeren rol met kettingen over de bodem te slepen. Deze boomkor is zwaarder en brengt veel schade toe aan de bodem. De pulskor is lichter, waardoor het schip minder brandstof verbruikt. Brandstofverbruik is een sterk bepalende factor voor de winst in de visserij. Een aantal reders ziet de nieuwe technologie dan ook wel zitten. Sommige wetenschappers en milieuactivisten verdedigen de pulskor omwille van het bodemvriendelijk aspect als een ecologisch alternatief. Anderen wijzen erop dat men met de lichtere netten ook op plaatsen kan gaan vissen waar dat vroeger niet het geval was: drijfzand, rotsformaties. Zij getuigen dat vb. aan de monding van de **Thames** alles leeg gevestigd werd. Vissers zien soms met lede ogen aan hoe efficiënt de elektrische netten zijn en hoe de zee voor hun neus leeg gevestigd wordt. Filmpjes op **Youtube** bevestigen de reuzenvangsten die met de pulskor gemaakt worden. Onderzoek toont aan dat ronde vissen als kabeljauw gevoelig zijn voor het tuig, waardoor de ruggengraat kan breken. In elk geval kan men dus stellen dat het elektrisch vissen zwaar gecontesteerd wordt en dat er absoluut geen eensgezindheid over is.

In 2007 veranderde de EU haar wetgeving. Elke lidstaat kon tot 5 % van zijn vloot ombouwen. Nederland kreeg de toelating om 42 extra-vergunningen voor pulskor uit te reiken. De Europese Unie wou hiermee wetenschappers de gelegenheid geven om de nieuwe techniek ook in de praktijk te gaan bestuderen.

In 2012 startten wetenschappers in België hun onderzoek naar de effecten van de pulskor. Ze werden hierin gesteund door de **Universiteit van Gent** en het **ILVO** (Instituut

voor Landbouw- en Visserijonderzoek). In 2013 startten de klachten van de Belgische vissers. Ook hun Franse en Britse collega's roeren de trom. **Jeremy Percy** (Low Impact Fisheries of Europe) vroeg een onderzoekscommissie op Europees vlak. **LIFE** verenigt de kleine Europese vissers met boten onder de tien meter.

In 2015 maakten de Belgische Wetenschappers een ILVO-mededeling over de kwestie. Zij bevestigen in elk geval dat open huidzweren sinds 2011 bij schaar een probleem zijn. Liefst zeven procent van de scharren bleek bij monsternames huidzweren te vertonen. Tevoren was dit nauwelijks twee procent. De absolute piek was toen vijf procent. Men stelt ook vast dat dit fenomeen méér voorkomt in de winter dan in de lente. In de winter is het zeewater kouder, dus dit zou kunnen wijzen op een effect van de klimaat-opwarming, stellen ze.

Een echt verband tussen het gebruik van de pulskor en zweren vindt men niet, maar sluit men ook niet uit: *"Zolang de ware oorzaak van de uitbraak van zweren op schaar niet kan worden aangetoond, zal een mogelijke link met de pulsvisserij blijven vragen oproepen. Hoewel een direct 'verwondend' effect door een elektrische puls onwaarschijnlijk lijkt, valt een secundair, versterkend of faciliterend effect van de puls niet uit te sluiten. De drastische toename van zweren is zorgwekkend in het kader van een gezond marien ecosysteem en er moet actief gehandeld worden om de openstaande vragen te kunnen beantwoorden."*

In mensentaal gezegd: we weten het niet.

Wat men wel uitsluit is dat het om brandwonden gaat van vissen die in contact kwamen met elektrische netten. En wat men niet uitsluit is dat die vis daar dan toch kleine wondjes oploopt die door andere factoren (opwarming van de zee, stress, vervuiling) uitgroeien tot infecties.

Pulsvissers sluiten zelf niet uit dat er een verband bestaat of dat het initieel om kleine brandwonden gaat die verder ontsproten: *"Ik heb wel al over plekken gehoord maar bij ons aan boord nooit gezien, alle vis is levend en ook alle ondermaatse vis is springlevend en gaat onbeschadigd overboord. Het is wel zo, als je de stroom te hoog zet, dan kun je wel eens rode vlekken hebben, maar er wordt aan een soort black box gewerkt zodat de A.I.D. (Algemene Inspectie Dienst nvdr) later kan zien of de stroom niet te hoog heeft gestaan want hoeveel stroom je er op mag zetten is ook allemaal wettelijk vastgelegd."* schrijft een Nederlandse pulsvisser in een mail naar vzw **Climaxi**.

Kleine Europese vissers blijven ondertussen vragen dat men de techniek stopt tot bewezen is dat er geen verband bestaat: *"Ik zit in een Europese werkgroep rond de pulskor omdat ik al lang criticus ben van deze methode. Onze eigen kleine vissers hebben in de monding van de Thames soortgelijke vissen met zweren gevonden. Ik heb sterk geargumenteerd dat men moet stoppen met deze techniek tot men uiteindelijk precies kan aantonen wat de gevolgen zijn. De Nederlanders zijn evenwel niet te stoppen."* zegt **Jeremy Percy**.

Hij heeft in elk geval een punt. Het lijkt wel of de logica hier wordt omgedraaid. De Nederlanders ontwikkelen een industrie én technologie die hen geen windeieren legt. Ze verkregen een uitzondering die moest toelaten om de effecten te bestuderen. Dat onderzoek gaat evenwel niet vooruit en men blijft na twee jaar voor veel vragen staan. Dat ligt uiteraard niet aan de wetenschappers maar aan de middelen die de overheid ter beschikking stelt om grondig onderzoek te financieren. De Europese lidstaten lijken maar met moeite te bewegen om dit onderzoek serieus te nemen. De trein rijdt, maar de remmen lijken wel defect te zijn.

Filip De Bodt

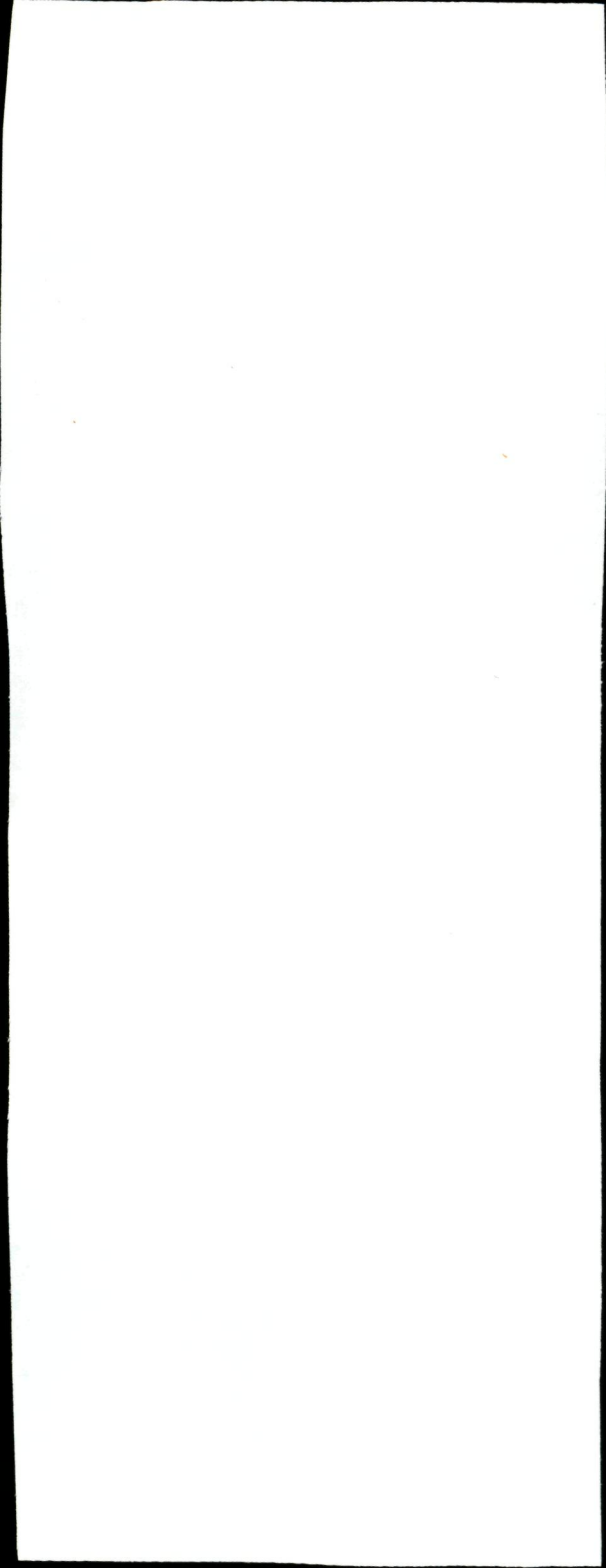
Hallo,

Hierbij Het Visserijblad. Je krijgt dit toegestuurd als ex-abonnee van de vorige serie. Dit keer wordt het blad éénmalig uitgegeven door vzw Climaxi. Bedankt voor je interesse en veel leesgenot.

Je kan deze uitgave ondersteunen door een gift, als je dat wil op ons rekeningnummer.

**Climaxi vzw Groenlaan 39 9550 Herzele. Rekeningnummer BE40 0016
3236 1163**

**Bedankt!
Filip De Bodt**

Uit de bibliotheek van Neptunus (slot)

U aangeboden door Peter Holvoet-Hanssen

Flitsmatroos leeft nog. Hij mailt naar de bibliothecaris van Neptunus, of die nog wat 'in de schuif' heeft liggen. En ja, per zeeduif worden eigen verzen verstuurd – uit de in januari 2016 te verschijnen bundel 'Gedichten voor de kleine reus' (Uitgeverij Polis). Met een briefje:

De kaalslag woedt voort. Een grote, vernietigende landreus likkebaardt. Doch her en der gloeien sintels van verzet nog na. Zo hebben Les Muscardins, met de Ridder van Het Kapersnest Don Fabulist, in de Viroinval een bos van de sparrendood gered – maar ze zijn nog steeds op zoek naar dukaten. We kunnen de 7 zichten zien, de 18 werken der onsterfelijkheid verrichten, maar met alle goede krachten mogen we de uitkomst niet verwachten. Laat ons de geslepen dynamiek der tuimelaars betrachten! Intussen moeten we de tumor betalen in de boezem van de zee. Ik kan U enkel een onbetaalbaar maar voor iedereen gratis drieluikje aanbieden: 'Meermin van Haarlem', ter ere van de vrouw die 400 jaar geleden bij Edam werd opgevoet en in Haarlem moest leren een kruisje te maken. Was de drenkeling doofstom? Of kon ze geen mensen(kleren) verdragen? Ook heb ik me in de wonderlijke schriften van Zeereus Marnix verdiept. Door hem geïnspireerd, kreeg ik een visioen: 'Muziek in de cirkelwind'. Let wel, het 'dichtertje' knipoogt naar een kleine reus zoals Paul van Ostayen. Zoals de Alfaman zou zeggen: hou koers!

Meermin van Haarlem

1

ik ben het lonken en het flonken
de felle zon door waterwolken
omhelst mij

niemand raakt mij aan
al zing ik kling ik mij te pletter
een windjammer in jammerwind
alleen het schuimen

streelt mijn zinnen
als de sterren blinken kom ik
om het Spaarne te doen stijgen
ik lach door een gat in de dijk
en de wildemannen zwijgen
ik zie Jezus op een zwart schip

dit is mijn klipperslied van zout
van rif

een fee die sneeft in zee
haar emmer stinkt, haar emmer stinkt
versta de walvis niet de mens
het leven trekt hem naar de dood

ik hoor de maan

ik heb geen naam

2

wolken zinken

zwijgend leer ik
bij u spinnen

kruisje maken

nijgend naar de donkergrachten

stilte

achter stenen straten

3

nu moet ik duiken in de nacht
zijn scherpe kaken honingzoet

nu de sterren blinken
zwem ick

Muziek in de cirkelwind

*voor Marnix 'Alfaman' Verleene,
geïnspireerd door zijn logboek*

'Mimir!' Een kleuter valt in een pot met stomend water.
Bejaarde vrouw in bad gekookt.
Meisje gekneld tussen twee vrachtwagens.
Een buggy op het treinspoor.

Het is een goede dag voor de grote reus, windstil,
hij zuigt de kleuren uit de lucht.
Steelt witte paardjes van de hoop
en op de Peperberg mompelt hij in zichzelf:

*Cadoewong, zwart moet het zwart
mensenbeestjes krill op tong*

Monstert 196 883 dimensies,
ontketent 26 rampen. Maar wat doen gedichten nu?
Ze schuiven met de wolken mee.

Ik wieg je wakker, plat voor de wind.
Ik doop je in een novahete bron. Broebroel!
Gedooft vuurvis, bitter smaakt het aas.
Zing als een vlam, een kleine reus:

*met de hoge klater van een klarinet
met de kwinkslag van een godin
met mijn kleine teen die op een walvis lijkt*

Mijn dichtertje bij de blauwe brug,
ga de reuzegom tegemoet. Hij gaapt:

*Java, Java, stop en snuif
wiens schalmei schalmt door mijn ruif
lozelei, mijn zeereuzin
lokt mij met een bulruglied*

Hans MORTELMANS en 'EL MINA'

Het Muzikale Anker was in zijn vorige afleveringen vaak het toneel van triestige gebeurtenissen als zinkende pakketboten, imploderende duikboten en faliekant aflopende poolreizen. Dat zingt nu eenmaal makkelijker dan liederen over saaie cruises. Trouwens dat is niet alleen zo in de liedjes: hadden we ooit iets van de Costa Concordia gehoord als hij niet te dicht bij de klippen had gevaren die fatale nacht? Ook de minder fraaie kanten van het mensdom stelden we in het licht via liederen van, voor, met of over de zee en de zeeman. Aflevering 14 van september 2012 wijdden we integraal de concept cd *'Da questa Parte del Mare'* van **Gianmaria Testa**. Die plaat ging, al in 2006, dieper in op het probleem van de bootvluchtelingen die toen massaal de Middellandse Zee overstaken met de gekende drama's van dien.

De *cantautore*, 'singer-songwriter', die in Italië omzeggens meer gerespecteerd is dan de bij ons veel bekendere **Paolo Conte**, omschreef de omvang van het menselijk drama o.a. op deze wijze: *'Eppure lo sapevamo anche noi, l'odore delle stive, l'amaro del partire, lo sapevamo anche noi, e una lingua da disimparare, e un'altra da imparare in fretta, prima delle biciclette.'* - 'Natuurlijk wisten ook wij het, de geur van het scheepsruim, de bitterheid van het vertrek, dat wisten we ook, een taal die we moesten afleren, een andere die we moesten aanleren, en snel, nog vóór het leren rijden met de fiets.' (uit 'Ritals') *'Da questa Parte del Mare'* ('Van dat Deel van de Zee') is helaas nog altijd brandend actueel. Meer dan ooit. We weten allemaal welke drama's er zich sindsdien dagelijks afspelen op zee en op het land.

Een liedje dat dit nog het mooist verwoordt is van veel oudere datum dan deze gebeurtenissen. Gentse singer-songwriter **Bruno Deneckere** schreef het n.a.v. een benefiet, vergat het daarna, maar diepte het weer op zonder specifieke aanleiding (het thema is van alle tijden!) en de wereldgeschiedenis haalde het in. Het heet *'No Man's Land'* en al staat de zee niet vermeld, ze kon het decor zijn: *'I was born in poverty / And a poor man I will always be / But I want more for my kids / And I will live to see'* ('Ik werd in armoede geboren / En arm zal ik wel altijd blijven / Maar ik wil meer voor mijn kinderen / En dat nog tijdens mijn leven') Soms ben ik zwart, soms ben ik wit, gaat hij voort, het hangt er gewoon van af wie aan de andere kant staat. Maar de keuze is gemaakt: *'I'm a-goin' down to No Man's Land / Find a house, a job and try to make some friends / This ain't my land, / This is No Man's Land'* ('Ik ga naar Niemand's land / Een huis, een job zoeken, proberen vrienden te maken / Dit is niet mijn land / Dit is Niemand's land')

Harde woorden, enigszins verzacht door de fraaie melodie. Als tijdens optredens Gentse Mexicaan **Luiz Márquez**, die Bruno niet zelden begeleidt, het tussenstuk speelt op één van de voor-Spaanse fluiten uit zijn collectie dan leef je mee met deze anonieme ontheemde... Wie ook het handje ervan weg heeft om ernstige gebeurtenissen en wantoestanden uit heden of verleden op een verteerbare, door mooie muziek omzwachtelde wijze op te dienen, is **Hans Mortelmans** uit Wommelgem bij Antwerpen (maar eigenlijk al behorend tot de Voorkempen) Hans beschouwt men als de opvolger van **Wannes Van De Velde**, maar laat ons wel weten: je kan Wannes niet opvolgen. Het is ook de laatste van Hans' zorgen, die dan wel in een gelijkaardig dialect zingt (er is verschil!), ook geen blad voor de mond neemt en een kat een kat durft te noemen, net zoals Wannes in een aangename, muzikaal rijke en geschakeerde inkleding. Maar dat is het dan.

Hans Mortelmans vertrekt vanuit de swing jazz, verbonden aan gitaarreis **Django Reinhardt**. Maar met zijn uitstekende groep (al vele jaren dezelfde mensen, onder wie enkele familieleden!) heeft hij heel wat muziekjes uit de hele wereld een plaats gegeven in het repertoire, verbonden aan een

gepaste songtekst. Dat is ook zo met *'El Mina'* (uit zijn derde cd *'Parima'* uit 2011): je hoort Kaapverdise klanken zoals we die kennen van de koningin van de *morna*, de Kaapverdise blues, ook nog de *'diva op de blote voeten'* **Cesária Évora** (1941-2011) Niet toevallig want *'El Mina'* haalt zijn naam van de Portugese kolonie **São Jorge da Mina** of **Elmina**, gelegen aan de kust van Ghana, dat voorheen niet toevallig Goudkust heette. Elmina ligt 155 km ten westen van hoofdstad Accra en telt nu 35.000 inwoners. Ook de Kaapverdise Eilanden waren Portugees en al liggen ze dan nog vóór de grote bocht die westelijk Afrika maakt, de konvooien die hun weg maakten naar de Nieuwe Wereld, hebben er ongetwijfeld een deel van hun 'lading' achtergelaten.

Elmina heeft immers een gitzwarte reputatie: hier bouwden de Portugezen in 1482 het fort São Jorge da Mina, als eerste Europese nederzetting in West-Afrika. Het moest dienen als bescherming voor de goudmijnen en de stockage van het goud tot aan transport. Het verklaart meteen het 'Mina' in de naam. Maar al snel kwam daar de slavenhandel bij. Van het einde van de 16e eeuw af probeerden de Hollanders het fort te veroveren, maar dat lukte pas in 1637. Die ijver valt te verklaren dat de kolonie Nieuw Holland of Nederlands-Brazilië dringend nood had aan werkkrachten voor de lucratieve suikerwinning. Dat 'Nova Holanda' heeft niet lang geduurd: men had de Portugezen in 1630 verjaagd, maar in 1654 hadden ze dit gebied alweer heroverd. Nu hoort het vanzelfsprekend bij Brazilië: het komt in grote trekken overeen met de deelstaat Rio Grande do Norte (hoofdplaats: Natal) Eerst hadden de Hollanders grootmoedig afgezien van de handel wegens 'onethisch' maar nood breekt wet, nietwaar.

Verantwoordelijk voor de uitvoering van dit staaltje 'economisch verantwoorde criminaliteit' was de **West-Indische Compagnie (WIC)** die nog heel lang haar blazoën zou besmeuren met de winstgevendende handel vanuit dit en andere forten. Mortelmans richtte daarom zijn vurige woorden op Elmina, dat hij, na de fijne sfeerscheppende intro, al snel typeert als *'door een trieste zaak beroemd'*. Want *'hier vertrokken ze als ratten veur den handel overzee in de fluiten en fregatten van de West-Indische Compagnie'* en *'Al hun namen zijn verdronken in de stilte van de zee, waarin zilverlingen bloekten van de West-Indische Compagnie'* De oorsprong van die miserie is volgens Mortelmans enkel en uitsluitend te vinden in het geld: 'zilverlingen' verwijst uiteraard naar het verraad van Judas, die Jezus voor 30 zilverlingen verkocht aan zijn vijanden. De weemoed is die van de *morna*: Cesária zou fier zijn dat deze bleekscheten uit België haar muziek een nieuw leven geven.

Na de instrumentale 'brug' die klarinettist **Lieven Keymolen** mooi invult komt de kat op de koord: de slavenhandel van de WIC mag dan verleden tijd lijken, de wereld is nog lang niet verlost van gelijkaardige ellende. *'Liever willen we 't vergeten, dieë verschrikkelijken taad, maar 't loopt nog vol proleten en we zen ze liever kvaat'* Maar dat is wat er elke dag gebeurt: *'Ze verzuipen met hun vloten / aan de groten horizon / hun karkassen zen on 't rotten / op nen boot of camion'*. Oorlog is de hoofdschuldige van deze massale migratie, maar van die wanhopige mensen profiteren op schandalige wijze heel wat liederen zonder enige scrupule of medelijden: *'En wie schuld ee on die zoaken, is al lank ribbedebie. Niemand è nog iet te maken met die West-Indische Compagnie'*... De cirkel is helemaal rond. Als men binnen eeuwen op onze tijd neerkijkt, zal men dan even streng zijn als wij voor de malversaties van de West-Indische Compagnie? Het zou 'verdiend' zijn...

Antoine Légat

Antoine Légat is muzikrecensent en vaste medewerker van Het Visserijblad • Zijn blog: <https://antoinelegat.wordpress.com>

VEEL PAPIER, WEINIG CHOCOLA

Chris Meyers is visser op de Z90 en schreef reeds lange tijd in Het Visserijblad. Visserijschool liep hij in Heist waar hij ook woont. Ondertussen is hij gescheiden in alle rust en samen met de Brugse schone Delfine.

Lectuur die op hem ligt te wachten: Stijn Meuris': Tekst en uitleg en de nieuwe van Marnix Peeters. Alles wat er werd geschreven over de VW Karmann Ghia wegens er nu 1 te bezitten. Wat muziek betreft haalde hij de nieuwe cd van Keith Richards in huis, Buddy Guy, R.L. Burnside, BB King. Alles van Mark Lanegan, de nieuwe van Motorhead - Bad Magic en van The Delta Saints-Bones.

HET VLAGGETJE

Weinig mensen weten welke trouwe kameraad het vlaggetje (Flaggetje in Heists dialect) op de voorpiek is. Zijn belangrijkste taak is, uiteraard, tonen van waar de wind komt. Zodanig dat de schipper het vaartuig mooi "voor de wind kan leggen"⁽¹⁾ bij storm om "aan de haal te gaan"⁽²⁾. Dat is veiliger dan dwars te liggen, waarbij golven aan boord slaan en er natte laarzen en sokken of véél ergere dingen kunnen voorvallen. Als je dwars vist toont hij welke kant de loefkant (kant waar wind binnenkomt) en de lijkant (andere kant) is. "In de loef is het droef, in de lij ben je blij" luidt een oud vissersgezegde.

Je kan een vlaggetje niet zomaar ergens hangen. Hij moet vrijuit kunnen draaien, goed zichtbaar zijn en niet in het zicht hangen.

Vroeger waren de meeste vlaggetjes bedrukt met een mazoutmerk en- logo. Tegenwoordig springen verfmerken en andere scheepvaart gerelateerde branches ook op die kar, lees boot. De beste vlaggetjes zijn driehoekig van vorm,

de vierkante sneuvelen meestal sneller. Als het zwaar weer is krijgt zo'n vlagje serieus tegen z'n tanden. Mocht je zelf op de voorpiek staan in je hemd was hij al lang van je lijf gescheurd, eender welk merk. Een vlaggetje werkt 24 uur op 24 gedurende 7 dagen. Van een dagtaak gesproken...en vakbonden voor vlagjes zijn er nog niet.

Als vlaggetje word je afgekeurd als je te kort bent geworden. Size does matter! Sommige schippers vinden het niet erg een kort vlaggetje te hebben, andere hebben hem liever lang. Zelf vind ik dat een vlaggetje wel wat uitgerafeld mag zijn, de nieuwigheid eraf gewaaid. Je ziet dat hij al veel stormen heeft doorstaan, maar ook al eens dagen werkloos heeft gehangen. Dat er dan slechts een zuchtje wind is om de plooiën uit te strijken alvorens ze weer neervalt.

Bij zo'n vier beaufort wappert hij 't mooist. De golven erin zijn dan zoals in een stripverhaal. Als Suske en Wiske naar een kasteel gaan en er wappert een vlag, dan kan je ook al zien of er een booswicht huist of een vrolijk vriendje: de vlag dekt de lading, nietwaar.

Zou een vissersvaartuig dan niet beter een vlag met een vis erop, of één met het logo van de visveiling dragen? Zolang ze daar bij de visveiling niet aan denken, niet dus. De motorfabrikanten dachten daar wel aan, ons 'flaggetje' van ABC (=onze hoofdmotor) is trouwens m'n favoriet. Hij is driehoekig en het logo staat op de breedste kant. Als de letters ABC al zijn verwaaid en afgescheurd blijft daar nog met volle trots het logo wapperen...onafgebroken...continue...zonder stoppen.

Maar geen goed vlaggetje zonder een goed lijntje waar hij op is bevestigd. Dit lijntje moet goed strak staan zodat je er gitaar op kan spelen. De le-

vensduur van dat lijntje is langer dan van het vlaggetje. Meestal snijden de schilders deze af bij de jaarlijkse schilderbeurt... en een nieuw lijntje is ook een nieuw vlaggetje.

Chris Meyers

(1) mooi de wind in de rug
(2) de netten opwinden

Een verhaal van haat en liefde

Ooit was vlees eten op vrijdag een echte doodzonde. Mijn generatie mocht nog voluit *genieten* van de jaarlijkse vasten en de verplichte *vrijdag-visdag*. Kwam daar nog bij dat mijn hardwerkende en dus spaarzame vader een voorliefde had voor de spotgoedkope 'boeksheering' of bakharing. Hij bakte het goedje boven houtvuur en pestte mij en de hele buurt met de indringende bakgeur. Later op de hotelschool waren het schoonmaken en fileren van vissen zo'n vieze bedoening dat ze me ernstig aan het twijfelen brachten over mijn roeping. Had ik wel de juiste beroepskeuze gemaakt? Nog negatiever waren de eerste werkplaatsen waar ze mij als jongeling verplichtten vissen

te doden en paligen levend te villen. Ik huiver nog als ik terugdenk aan de spartelende forellen die ik op het aanrecht moest doodslaan. Levende kreeften en langoesten in kokend water kieperen deed ik stevast met de ogen toe. Enkele seizoenen in het voormalige **Hotel Wellington** in **Oostende** en **Hotel Splendid** in **Westende** waren voor mijn visliefde helaas onvergetelijke dieptepunten. In Oostende was ik verantwoordelijk voor de frituurgerechten. Zowel de garnaalkroketten als de goujonettes van zeetong en de befaamde sole Colbert moesten meteen na het bakken gloeiend heet uit de frituurmandjes worden gehaald. Tot vandaag hou ik er een gevoelloze duim en wijsvinger aan over. In Westende moest ik als keukenslaafje uren aan een stuk paligen villen. Alleen al de herinnering...

Maar... **The Persuaders** en **Annie Lennox** zongen het al voor: *It's a thin line between love and hate*. Er kwam een kentering in mijn houding tegenover vis en schaaldieren. De dunne lijn tussen liefde en haat overschreed ik als chef op een mijnenjager van onze **Zeemacht**. Ik mocht toen zelf naar de vismijn en kreeg er respect voor de producten en het hard labuur van de vissers. Na mijn legerdienst belandde ik op het koninklijk kasteel in **Laken** en mocht er helpen koken voor de 'groten der aarde'. In de menu's van chef **Mullot** was vis altijd prominent aanwezig. Hij praktiseerde er de pure bourgeoisiekeuken. Zijn basistechnieken pas ik nog steeds toe. De strenge chef eiste dat wij lekkernijen als tarbot, zeetongen, Oostendse oesters en noordzeegarnalen met het grootste ontzag behandelden. Een farce mousseline

maken duurde een halve dag, een galantine drie dagen. Al die bereidingen gebeurden zonder keukenrobots en andere technische snufjes maar met het grootste respect voor de rituelen uit de 18de eeuw. Zoals in alle keukens ter wereld houden koks de lekkerste stukjes als tarbottongetjes, rog- en kabeljauwwangetjes, afsnijdsels en lekkere restjes voor zichzelf. Ik mocht er dus ook proeven van al die heerlijkheden van de zee. Het is van toen dat ik vis als het fijnste voedingsmiddel ging beschouwen. Dit jaar sta ik 50 jaar in de keuken. Ik kan mij niet herinneren ooit een menu zonder vis geserveerd te hebben. Vis hoort er gewoon bij.

Mede door de moderne vistechnieken, het goed georganiseerde transport en de koelmogelijkheden, de promotie en de kookhype is de consumptie van vis en schaaldieren zo gegroeid dat er sprake is van overbevissing. Terecht trekken overheden en organisaties al een tijd aan de alarmbel. Willen wij ervoor zorgen dat de volgende generaties ook kunnen genieten van de schatten uit de zee, dan moet er dringend iets gebeuren. Ook wij - de professionele én amateurkoks - kunnen een steentje bijdragen. Zo pleit ik ervoor te koken volgens het visseizoen (lees: de viskalender). Laten wij ook minder bekende en duurzame vissoorten gebruiken. Laten wij gewoon even kijken wat de vissers aan land brengen en dat met zorg bereiden. Helaas zien we te vaak het omgekeerde gebeuren: de consument vraagt en de visser brengt enkel aan land wat hij kan verzilveren. Wat minder interessant (lees: ballast) is gaat overboord. En waarom zouden wij vis en schaaldieren van de andere kant van de wereld laten aanvliegen als onze eigen vissers zo'n rijk assortiment kunnen aanbieden? Ik weet het wel: die andere kant levert vaak goede producten, maar die kwaliteit zwemt ook in onze Noordzee! Mag ik ten slotte met de bevoegde instanties mee pleiten voor strenge controles op de 'visboeren'?

Hiermee bedoel ik niet de vlijtige vishandelaars die er alles aan doen om hun klanten te behagen, maar de viskwekers. Niemand zal ontkennen dat er een wildgroei is die ten koste gaat van eerlijk gevangen vis. Uiteraard zijn er schitterende projecten maar de scampiverhalen en andere schandalen voeden mijn ongerustheid.

Felix Alen

Felix Alen is Chef-Kok en auteur van 'Het Grote Noordzeeviskookboek'.

Pladijsrolletjes met spinazie, gebakken polenta en ansjovissaus

Leg de grote pladijsfilets, met de grijze kant naar boven, op cellofaanpapier en sla er lichtjes met het plat van een mes op om de vezels wat te breken.

Leg er de spinazie op en rol ze op tot worstjes. Draai de uiteindes van de folie goed aan zodat ze de rolletjes strak op elkaar zitten. Pak ze dan nog eens in met aluminium papier en draai ze nog eens extra goed aan.

Verwarm de boter en stoof er gedurende 2 minuten de wortel, de prei, de venkel en de uisnippers in. Bevochtig met de fumet, breng dit aan de kook en leg er de rolletjes vis en de kleine filets in. Laat, van het vuur af, gedurende 30 minuten rusten en neem dan de vis uit de bouillon en breng die laatste terug aan de kook.

Roer de helft olie door de polenta en giet er 4 dl van de hete bouillon op (met de groenten). Blijf goed roeren zodat de massa glad blijft. Stort de polenta op een plaat en laat afkoelen.

Verwarm de rest van de olie met de boter en bak er de polenta gedurende 4 minuten goud bruin in aan. Gebruik liefst een pan met anti kleeftlaag. Hak de, bruin gebakken, polenta in stukjes en plet er de kleine visfilets in. Kruid met de mix en zeezout.

Meng de rest van de bouillon met de room en de ansjovissen. Laat tot sausdikte inkoken en voeg er de mosterd bij.

Zeef en mix de saus even op.

Neem de visrolletjes uit hun verpakking en snijd wat bij en dan in twee.

Verdeel, met een bodemloos vormpje de polenta op warme borden en leg er de vis samen met de garnituren op. Lepel wat saus bij op het bord en presenteer de rest apart op tafel.

Tip

Pladijs is een zachte vis en daarmee moet men rekening houden. Bakken doe je ze best op het vel, op de graat en in een anti kleeftlaag pan. Heb je zo geen pan leg dan een stuk bakpapier in een gewone pan. Die laatste techniek wordt veel gebruikt in restaurants die veel vis moeten bakken. Het geeft garanties dat de vis niet aan de bodem plakt.

4 pladijzen, gefileerd en zonder vel

200 g jonge spinazie, zonder steeltjes en geblancheerd

Zout en peper van de molen

50 g boter

1 wortel, in heel kleine stukjes gesneden

1 preiwit, gewassen en in stukjes gesneden

1 mini venkel, fijn gesneden

1 sjalot, fijn gesneden

5 dl visfumet

½ dl olijfolie

100 g polenta

50 g boter

½ koffielepel kruidenmix voor vis

Voor de saus

2dl room

1 el mosterd

4 ansjovis filets, gezouten en tot puree gehakt

Als garnituur

100 g garnalen, gepeld

½ appel, in reepjes gesneden besprenkeld met limoensap

12 takjes blaadjes posteleinscheutjes (of ander tuinkruid)

½ advocado, fijn gedraaid met het sap van een ½ limoen, zout en peper

Het Visserijblad & Eddy Serie

"Als kleine jongen ontdekte ik door mijn vissersfamilie dat het Vissersleven groot is maar eens zelf visser ontdekte ik dat het Vissersleven hetgeen is wat je er zelf van maakt."

Sinds mijn negende lees ik dagelijks de krant. Het plaatselijk- en wereldgebeuren plus topsport maken voor mij het nieuws uit sinds 1954. Ik lees veel tijdschriften en als 'Het Visserijblad' wekelijks in de bus valt, neus ik daarin en ontdek omkadering en innerlijke van het visserijgebeuren. Ik ervaar zeer jong dat de sprot, garnaal en platvis die mijn vader, grootvader en nonkels aan wal brengen, tot gewone werkzaamheden van kustvisserij behoren. Daartegenover staat een heel georganiseerd systeem dat overheid en andere instanties bekritisieren en bijsturen, wat de visser nog meer informatie bijbrengt. Als ik twaalf jaar ben en naar de visserijschool ga, betekent visserij voor mij al veel meer dan visvangst en visser zijn. Ik ken de zee nog niet maar doordat mijn vader zich vanaf 1950 als schipper-reder in verscheidene besturen van visserijorganisaties beweegt, is het zo dat ik al van in mijn vroege leven tot de visserijsamenleving ben gaan behoren.

In september 1960 begin ik als scheepsjongen bij mijn vader op de O.628 'Eddy', om één jaar later matroos te worden. Begin jaren zestig krijgt bokkenvisserij op garnaal ingang in de Belgische kustvisserij en even later komen grotere Nederlandse bokkenvisserij met hun wekkerboeien in onze kustwateren op tong vissen. Het duurt niet lang of ik begin deze bedreiging voor onze kustvisserij in de media aan te klagen. De eerste kranten waarvoor ik dit soort artikels schrijf zijn 'Het Laatste Nieuws', 'De Zeewacht', 'Nieuwsblad van de Kust', 'Het Volk' en 'Het Visserijblad'. Daardoor leer ik journalisten kennen. Vooral **John Hermans** van HLN blijft me bij. Ik schrijf onder de schuilnaam van 'Scrimp'. Meteen begin ik op een schrijfmachine van Olivetti te typen.

Fotograferen is naast mijn vissersberoep nog zo een bezigheid. Mijn eerste foto's tijdens de sprotvangst dateren van 1962-63. Ik ben dan 17-18 jaar en werk met een gewoon fototoestelletje. Rond 1965 koop ik een fototoestel Minolta van 5000 frank en korte tijd later maak ik mijn eerste foto-reportage. Het wordt een fotoverhaal over een avond en nacht garnaalvangst en de verkoop in de veiling.

Ik ken een reporter van het 'Nieuwsblad van de Kust' & 'Het Visserijblad' en ik ga met mijn 15 tal foto's van die reportage bij hem om te vragen of hij dat in het 'NvdK' of 'HVB' wil publiceren. Ik zie mijn foto's niet terug en hoor later dat mijn reportage in een visserijmagazine uit Frankrijk is verschenen.

Rond diezelfde tijd schrijf ik gedichten en maak er een stuk of 20. Nu ga ik ermee naar **Pros Vandenberghe** en vraag of hij daar iets mee is. "Ik zal ze eens lezen en zien wat ik ermee kan doen", zegt hij, waarna hij mijn gedichten in één van zijn bureauladen legt. Ik zie ze nooit terug. Wanneer Pros enkele jaren later overlijdt ga ik bij zijn dochter **Martine**, die dan 'Het Visserijblad' overneemt om te vragen of zij soms die gedichten van mij niet kan weervinden, maar ze lijken verdwenen. Deze keer had ik geen dubbels. Door deze gebeurtenissen weet ik dat niet iedereen een eerlijk mens is.

Even later spelen we elke zaterdagavond met vogelpikclub **Docksy** matches tegen andere caféploegen. Ik schrijf wekelijks daarover verslag voor 'De Zeewacht'. Ik schrijf mijn eerste uitgebreid artikel. Dat gaat over de vogelpik als cafésport. Velen weten niet dat de Engelse Dart (Engelse Vogelpik) naar **Oostende** is overgebracht door vissers die tijdens de Tweede Wereldoorlog in **Engeland** verblijven. Dat ben ik mij al zeer vroeg bewust omdat mijn vader en nonkels al van kort na de oorlog in hun stamcafés Engelse Dart spelen.

Dan komt voorjaar 1969 en op mijn initiatief richten wij in café 'Docksy' een wereldrecordpoging in voor marathon op de Engelse Vogelpik. Omdat wij de eersten zijn heeft het geen belang hoelang we spelen. We zullen toch de eerste wereldrecordhouder in onze rangen tellen. Tijdens een weekend spelen we 36 uur en de weken nadien wordt dat vanuit enkele andere Oostendse cafés met vogelpikclubs achtereenvolgens tot in de 60 uur scherper gesteld. Nadien volgt de wereld en heel mijn leven lees ik af en toe in de krant waar men het wereldrecord verbetert.

Het is wereldbekend omdat het in 'Guinness Book of Records' staat en we met de Engelse krant 'News of the World' van begin af contacten hebben. In Vlaanderen komen we buiten de talrijke kranten in TV nieuws want reporter **Jan Van Rompay** van 'Echo' en de BRT brengt verslag uit van ons record. Deze geeft mij een ruimer

overzicht over de dingen. Ik ben dan 24 jaar en in september van dat jaar 1969 word ik schipper op het kustvissersvaartuig van mijn vader. Het is ook de tijd dat ik aan mijn eerste manuscript over het vissersleven begin met het oog op de uitgave van een boek.

In het sprotseizoen 1960-61 wordt mijn vader bevriend met de populairste TV journalist van die tijd: **Omer Grawet**. Omer is naar Pros gestapt met de vraag of hij met een TV ploeg kan meevaren tijdens de eerste dag van het seizoen. Tussen mijn vader en de journalist klikt het meteen omdat ze uit dezelfde streek afkomstig zijn. Omer is van **Bassevelde** afkomstig en mijn Pa van het vier kilometer verder gelegen **Boekhoute**, het 'Meetjesland'. Daar hebben ze andere karakters dan de doorsnee oorspronkelijke kustmens, karakters waar ik als Oostendenaar goed mee overeen kom.

Omer en zijn echtgenote **Marcella** leer ik gauw kennen. Na de eerste sprottag, staat bij binnenkomst iemand met een zware moto te wachten om met het filmrolletje naar het **NIR** gebouw te koersen. Zij komen bij ons thuis biefstuk, sla en frieten eten. Dat gebeurt een drietal jaar na elkaar. Cameraman **Gaby Felix** is dan mee van de partij. Hij vloog tijdens de oorlog mee met Britse en Amerikaanse bommenwerpers om **Duitsland** te filmen.

Na het eten gaan we dan in de living wat vertellen. Je kunt je inbeelden dat ik één en al oor ben naar al die straffe

Wandelaarkaai tijdens de 70'er jaren

journalistverhalen. Door die straffe verhalen krijg ik de microbe te pakken. Ik zou ook wel willen journalist worden. Hij antwoordt "duizenden beginnen en uiteindelijk zijn er maar enkelen die er kunnen van leven". Daardoor zet ik het uit mijn gedachten maar er blijft altijd iets van over.

De vriendschapsbanden met Omer en Marcella blijven levenslang duren. Wanneer Omer op de hoogte is van mijn in 1968-69 geschreven manuscript voor een boek zegt hij: "Ik ben bevriend met de Oostendse auteur **Karel Jonckheere** en ik zou hem je manuscript eens willen laten lezen." Een paar maanden later brengt Omer het terug: "die persoon kan schrijven maar dat boek is nog niet goed genoeg om uit te geven". Ik leg het manuscript in een kast en denk bij mezelf, 'k zal wachten tot ik een jaar of 50 ben en herbeginnen. Zo zal het uiteindelijk ook gebeuren.

Ik ben in 1970 vijftientwintig jaar en heb het druk genoeg met alles in goeie banen te leiden op het schip van mijn vader.

Ik schrijf tussendoor, ondermeer over de voetbalmatches van café voetbalclub **F.C. Docksy**. Als er iets mis gaat in de visserij ben ik steeds paraat om een artikel te schrijven. Op tijd en stond schrijf ik een brief naar de één of andere minister. Fotograferen doe ik nog sporadisch, soms zit er een paar jaar tussen voordat mijn fototoestel meegaat aan boord en op zee maar toch hou ik er een reeks goeie foto's aan over.

Ik lees veel en begon daarmee al na de Visserijschool. Mijn onderwerpen zijn kunst, geschiedenis, psychologie, filosofie, sport natuur enz. Ook in het uitgaansleven leer ik enorm veel bij. Het is een 'bagage' die ik mijn leven lang meeneem.

Wanneer 'Het Visserijblad' in de jaren tachtig een nieuwe redactie krijgt met o.a. **Flor Vandekerckhove** en **Marc Loy** kom ik met hen in contact. Voor 'De Zeewacht' en Marc Loy schrijf ik verhalen van mijn leven op zee en de kust-visserij en voor 'Het Visserijblad' en Flor Vandekerckhove wil ik altijd te ook wel iets te schrijven. Die tijd publiceert 'Het Visserijblad' ook mijn eerst geschreven boek, dat sinds 1970 in de kast lag.

Als schipper van de **O.142** neem ik mee het voortouw in verband met de vernietigende 'zandontginning' en de 'onwettelijke aanwezigheid van buitenlandse vissersvaartuigen'.

In 1986 gaat mijn vader op pensioen en neem ik de **O.142 'Hermes'** over. De strijd tegen de slechte gewoonte van Nederlanders die met te straffe motoren op onze kust onafgebroken op garnaal komen vissen is iets wat ik op mij neem. Daardoor beland ik in het bestuur van de Rederscentrale. Ik kom in contact en confrontatie met de Minister van Visserij: **Paul De Keersmaecker**. In deze tijd publiceren kranten meer over mij dan ik er zelf in schrijf. Bijna dagelijks zeggen mensen op de kaai dat ze weer iets hebben gelezen over mij.

De visserij en zijn verdiensten gaan zienderogen achteruit eind de jaren tachtig. De toekomst wordt door specialisten als niet rooskleurig voorgesteld. Ik besluit eind 1992 om mijn schip **O.142** te laten slopen. Pas van dan af begin ik mij met meer inzet op schrijven toe te leggen en in 1993 kent mijn eerste boek 'Nachten op Zee' succes. Pas na 'Nachten op Zee' ga ik gedurende anderhalf jaar in Nederland een cursus 'verhalen schrijven' volgen.

Met mijn vissersvrienden **Ivan Fonteyne** en **Lucien Desomer** organiseren wij 11 jaar lang een jaarlijks Vissersfeest. Na de sloop van ons schip **O.142 'Hermes'** in 1992 schrijf ik veel voor 'Het Visserijblad'. Volgens mij zijn de mooiste artikelreeksen die ik voor 'Het Visserijblad' schrijf 'de Visgronden van de Vlaamse Vissers'; waarbij ik als schipper-schrijver een 70-80 tal schippers van alle Vlaamse Visserij segmenten over hun visgronden interview. Meestal schrijf ik voor 'Het Visserijblad' onder de schuilnaam, '**Zeedieren-jager**' maar soms ook met mijn voor- en familienaam. Mijn verhalen over 'Visserscafés in het Visserskwartier van de jaren 60' en 'Vissersfamilie Serie' zijn van enkele jaren geleden, op het laatst van het bestaan van 'Het Visserijblad'.

In 2008 stop ik met artikels en boeken schrijven. Ik leg me toe op het maken van PowerPointvoorstellingen over onze visserij. Ik maak er zo een stuk of 40.

Uit mijn verzameling van het blad '**Rederscentrale**' en 'Het Visserijblad', haal ik informatie om mijn reeks 'Visserijsfeer' te verweven tot een verhaal waarbij men jaar na jaar de evolutie van onze visserij kan herbekijken.

Verleden jaar ben ik gestopt met het maken van PowerPoint diafilmpjes en ben me beginnen bezighouden met Facebook. Nu kan je mij en vele andere vissers van de **Oost-, Midden- en Westkust** aan het werk zien met foto's in FB groepen als 'de Zee zit in mijn Bloed', 'Zeelui en de Zee' en 'Oostende en Omgeving'. Ook daar post ik foto's die in 'Het Visserijblad' zijn verschenen; met bronvermelding uiteraard.

Super dat door middel van onze hedendaagse communicatiemiddelen, vissers van gelijk waar, van gedachten kunnen wisselen. Bij onze FB groepen hebben onze vissers en sympathisanten dagelijks contact met een paar vissers die destijds zijn uitgeweken naar **Vlissingen** en **Mar del Plata in Argentinië**. Voor Vlissingen zijn dat ondermeer gewezen IJslandvaarders **John Roman** en **Walter Vercruysse**. Voor Mar del Plata zijn dat bijvoorbeeld diepzeeschippers **Pierre Logghe** en **Roger Brackx**. Ze behoren tot de weinig overgeblevenen uitwijkelingen die in Oostende zijn geboren.

Eddy Serie. Ex-schipper.

De Tienerjaren

Ik had een vriendinnetje meegenomen naar het café. Dat was per grote uitzondering. Ten eerste is het algemeen geweten dat een café geen omgeving voor een minderjarige is en al helemaal niet als het een visserscafé is. Dus vooraleer iemand met mij mee wou komen, had het al heel wat voeten in de aarde. Behalve andere visserskinderen en dan nog onder groot voorbehoud, kwamen hier nooit kinderen.

Maar nu, deze vrijdagavond na school, was Annick hier. Populaire, twee jaar oudere Annick die een Milletjas droeg en jeansbroeken die vier maal zoveel kosten als de mijne. Annick van wie haar moeder me eens zei: "Hé bah, ben jij de kleindochter van Marie van café 'De Visschervriend'?" Ik hoop dat jij wat van Annick opsteekt en niet omgekeerd." Met leugens en bedrog die ze later op mij zou afwentelen, was ze thuis weggeraakt en naar hier gekomen. Ze kwam alleen maar mee, daar kwam ik snel maar toch te laat achter, omdat ze David wou zien.

Bijna al mijn vriendinnen hadden halfnaakte foto's van hem op hun ringmappen en schoolboeken. Annick spande de kroon. Ik denk niet dat er één advertentie van David aan haar aandacht ontsnapt is. In de meeste tijdschriften botste je vroeg of laat wel eens op hem. Maar met alle belichtingtruken herkende ik hem zelfs soms niet. Dat was een van de redenen waarom ik niemand zei dat het populaire model, mijn neef was. Zelfs in mijn eigen hoofd was er David het model en David mijn neef. Tot hij me eens van school kwam halen. Hij was toevallig eens aan de kust op een vrijdag, bleef bij Tante Roos logeren en haalde me van school met zijn blitse auto. Natuurlijk stond hij niet bescheiden aan de kant van de straat tot ik kwam, nee, hij stapte uit, zwierde zijn jas over zijn schouder en stapte gechoreografeerd zoals dat heet het schoolplein op. Zijn sneeuwwit gebit, zijn watergolf, zijn atletisch lichaam, zijn verende tred.

Wat een verschijning. De meisjes van de school in trance. Toen iemand riep: "Wie is dat?" Zei ik quasi nonchalant, "David, mijn neef." "Wow, is dat ook een visser?" "Nee, hij is model." Annick die naast me stond, klemde haar ringmap tegen zich aan. Ik zag haar verkleuren onder haar sproeten. Toen viel haar blik op de reclame-prent die ze op haar map gekleefd had. Ze keek naar David en naar mij." Ik knikte naar haar. Hij is het.

Sindsdien werd ik belaagd om echte foto's en zo. Ik had moeten weten dat Annick, alles op alles zou zetten om hier te komen, niet voor mij maar omdat ze wist dat David dit weekend weer eens aan zee was.

We zaten in de achterkeuken en David deed niet anders dan anders. Hij is bijzonder bedreven in het negeren van anderen. Hij las *The Picture of Dorian Gray* en keek niet één keer op van zijn boek terwijl wij, twee bakvissen, bijzonder druk waren. Tot hij zich opeens, ik ben de aanleiding vergeten, realiseerde dat Annick een meisje was en niet zomaar een kind dat met zijn jongere nichtje kwam spelen. Ondanks dat haar heupen te breed waren naar zijn normen, hij viel altijd op slanke meisjes met jongensachtige

lichamen, begon hij onbeschaamd te flirten. Het is een default van hem. Testosteronmatig. Annick zag meteen de toekomst rooskleurig in.

Op dat moment kwam Nonkel Andreas binnen, vers van het schip. Hij gooide zijn panger met deelvis in de keuken. Normaal gezien, bleef ik dan uit zijn buurt omdat hij stonk als de pest na twintig dagen aan boord zonder zich te wassen. Maar nu gaf ik hem een kus.

Hij keek me verbaasd aan: "Tiens, een tot en ik heb mijn eerste pugge nog niet gedronken." Ik hing aanhalig aan zijn arm en vleide me tegen hem aan. "Blij dat je veilig thuis bent," zei ik op een manier die alleen tieners kunnen faken. Hij krabde in zijn woeste haar en ik dacht dat ik vlooien zag wegspringen. "Zet je neer, Nonkel Andreas, ik zal een frisse pint halen. In het café zit toch alleen maar Madame Toone en een zatlap die met zijn hoofd op tafel in slaap gevallen is. Blijf bij ons nu David op bezoek is én dit is Annick, mijn vriendin." Ik legde veel nadruk op die drie laatste lettergrepen. Nonkel Andreas die niet wist wat hem overkwam, zakte neer op een keukenstoel en ik ging een pint halen in het café. Hij dronk die in een teug uit.

"Nonkel Andreas," zei ik tegen Annick, "is net drie weken op zee geweest." Ik wou het contrast van de visser en David met zijn lipbalsem en gemanicuurde handen zo groot mogelijk maken. Het alfa-mannetje als het ware boven de modedop plaats. Haar gekwijn over mijn neef, het geflirt van David en de ontrouw van haar naar mij toe - en ik wist toen nog niet eens dat ik later ook nog de schuld zou krijgen dat ik haar naar hier gelokt zou hebben met een smoes en haar zogenaamd zou verplicht hebben tot liegen tegen haar moeder, trokken me over mijn goed-fatsoen-schreef. Ik gunde haar het genot van het geflirt en David zijn pleziertje niet.

Annick keek naar Nonkel Andreas, ze was zich bijzonder bewust van waar ze zich bevond. In het hart van de visserij, café De Visschervriend in een vissersfamilie die al generaties niet kon weerstaan aan de lokroep van de zee.

"Zo romantisch," zei ze overdreven en uitvergroot, "op zee gaan!" toen wendde ze zich tot David: "En jij, ben jij een visser? Wil jij gaan varen? Heb jij nooit matroosje willen zijn?" De verkleinvorm kwam belachelijk uit haar mond gerold. Probeerde ze Nonkel Andreas te kleineren? Ik keek haar met open mond aan.

"Nonkel Andreas is een visser," zei ik. "Het hardste beroep ter wereld."

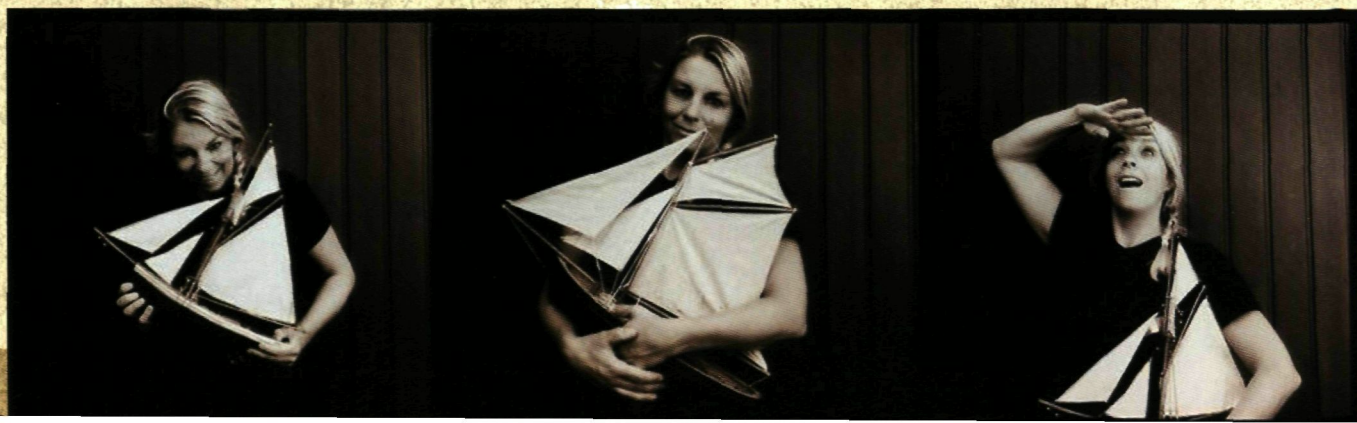
"Dat valt te bediscussiëren, alle mannen vinden hun eigen beroep het zwaarst. Mijn vader zegt dat ook van het zijne." "Wat doet hij?" blafte Nonkel Andreas op zijn normale manier.

"Hij is loketbediende bij de ziekenbond."

Er viel een stilte. Nonkel Andreas kreeg het niet vertaald, kon er zich niets bij voorstellen en liet het maar zo.

"Kijk," zei ik, en ik nam Nonkel Andreas hand in mijn twee handen. "Nonkel Andreas is een paar maanden geleden een vingerkootje kwijtgeraakt aan boord, gegrepen door de hijsketting."

"Gelukkig was het maar een vingerkootje," zei Nonkel Andreas, "Boris van Pulle zijn arm is er vorig jaar door de hijsketting uitgetrokken, tot en met zijn schouderblad. Ze kunnen zelfs geen prothese meer plaatsen. En Jef van Korreneuze die is zijn been tot zijn heup kwijtgeraakt door

de hijsketting vorige zomer, allez, alleen zijn voet maar door koudvuur hebben ze zijn hele been moeten afzetten. Tegen dat ze aan land kwamen, zat het venijn al tot in zijn lies. Bij mij was het mijn ringvinger. Na je duim de ergste vinger om te verliezen, je slagader loopt erdoor, het leek een abattoir daar op het dek." Ik vulde aan: "Nonkel Andreas heeft onmiddellijk zijn vinger afgebonden zodat het bloed zou stoppen met rondspuiten en toen heeft hij het vingerkootje gevonden tussen de vis en het in zijn mond bewaard tot ze weer thuis waren zodat ze het er weer konden aanzetten. Maar het heeft niet mogen baten. Ze hebben het geprobeerd maar het kon niet meer."

Annick kokhalsde zonder het te verbergen en vroeg hoe lang hij dat bijgehouden had in zijn mond. "Een dag en een nacht," zei Nonkel Andreas, "We waren gelukkig op de terugweg. Maar tijdens het eten stak ik het in een glas met ijs. Ijs genoeg aan boord, een heel ruim vol."

Ik verklapte Annick niet dat Nonkel Andreas 'De zot' werd genoemd. En ook niet dat ik even hard gekokhalsd had, toen ik het verhaal hoorde. Ik was gedetermineerd om van Nonkel Andreas een held te maken.

"Maar als je het 's nachts in je mond hield, hoe komt het dan dat je het niet doorslikte in je slaap?"

Ik keek naar Nonkel Andreas met een blik van verstandhouding alsof een kleuter net iets onbewust onnozel had gezegd.

"Vissers slapen niet 's nachts," zei ik op een volwassen en pedant toontje. "Daardoor onder andere is het leven aan boord zo zwaar. Vissers werken een paar uur en dan slapen ze een paar uur." "Soms maar een half uur," verbeterde Nonkel Andreas mij, "Het hangt af van de vangst en dan moeten we meestal nog gegeten hebben tijdens die pauze."

"Wanneer neem je dan je bad..." Annick werd rood, "douché," verbeterde ze zichzelf. We lachten luid en honend. Nonkel Andreas zei: "We hebben daar geen tijd voor, voor al die zever en kusemekloterijen."

"Hoe was je je dan?"

"Niet. Als ik thuiskom, ga ik in bad met een fles Dettol."

"En zijn kleren blijven dan rechtstaan van drie weken niet van zijn lijf geweest te zijn," vulde ik aan.

"Doe je nooit een pyjama aan?"

Weer honend gelach van onze zijde.

"Om ten hoogste twee uur in mijn kooi te liggen?"

Annick keek om naar David voor ondersteuning maar die zat een aantekening in zijn boek te maken. Geen tijd voor small talk. Hij zag er het belang niet van in. En eigenlijk had David ook geen talent voor small talk.

"Pyjama's en onderbroeken daar hebben we geen tijd voor," zei Nonkel Andreas, "en soms is het gewoon te koud om daar te staan een travestietenshow te geven. We houden gewoon hetzelfde aan."

Maar we hebben wel een wasslunse mee en een vodde om ons af te drogen. Je poten en zo. Voor het eten."

"Oef, dus wel een badkamer?"

"Nee," zei ik met veel sensatiezucht, "zelfs geen toilet!"

"Nee, kakken doen we over boord en als het teveel stormt

of vriest dan doen we dat in een emmer of op een gazette. En drinkwater moeten we houden voor de patatten en de koffie."

"Eten jullie aardappelen?"

"Altijd, tegen scheurbuik. Soms eten we ook wel eens biefstuk en brood maar dat moet je de eerste drie dagen van de reis opeten want we hebben geen frigo aan boord. We leggen de biefstukken op het ijs en soms smaakt die dan al naar vis of is 't al wat blauw uit geslagen. En brood dat is altijd met haar op. Brood is moeilijk vers te houden aan boord. Bijna alle vissers hebben tegen dat ze veertig zijn maagzweren."

"Maar krijgen jullie dan geen voedselvergiftiging?"

"Bwa, moeilijk te zeggen, meestal niet maar soms is er wel eens iemand zeeziek, misschien is het van het eten wie gaat het zeggen? Vooral siestjes hebben dat..."

Loavertjes" verklaarde Nonkel Andreas toen hij Annick raar zag kijken. "Gastjes, zeuntjes die meegaan, veertien jaar en nog nooit op zee geweest. Maar we hebben eigenlijk geen tijd om daar achter te kijken. Ze liggen daar langs de kant want wij moeten echt voortdoen en verder werken. Soms valt er een over boord die aan het kotsen is en zijn evenwicht verliest. Misschien springen ze in zee omdat ze niet meer willen leven. Ja, zeeziekte doet dat met je. Je denkt dat je gaat sterven, zo ellendig voel je je. Dat zou inderdaad best kunnen, dat ze vrijwillig springen."

"Verdrinkt er dan nooit iemand?" riep Annick geschokt uit. "Zeg, heb jij nog nooit het visserskruis gezien? Het staat vol namen van verdronken vissers."

Er viel een stilte.

"Maar zeg nu een keer, wat is dat, van je vader, ik ken dat eigenlijk niet, een die het loket moet bedienen voor zieke Fons. Dat klinkt ook niet gezond hé."

Annick zei niets en dan mompelde ze iets in de zin van dat ze het haar vader eens zou vragen wat hij precies doet. Tante Roos kwam binnen: "Wat heb je mee in je panjer? Wat is de deelvis?" vroeg ze. Ze keek zelf, kabeljauw, pladijs, steenbolk en een massa tong.

Een slank meisje met een opvallend mooi gezicht en een jongensachtig lichaam kwam aarzelend de achterkeuken binnen. Tante Roos gebaarde dat ze verder moest komen. David schoot naar haar toe.

"Ah, Sabine! Vanavond heb ik zin in tong à volonté met frieten. Ik denk dat we maar hier blijven in plaats van uit te gaan eten."

Tante Roos zei: Er is zoveel deelvis dat een mondje meer geen probleem is. Maar stel ons eens voor, David aan die schoonheid."

David hield het meisje voor zich en zei: "Dit is Sabine, mijn lief. Ze is model bij de Libelle" en hij kustte haar zoals en op de plek waar een roofdier zijn prooi doodbijt.

Meer dan één illusie armer vertrok Annick naar huis.

Jennifer Vrielinck

Jennifer Vrielinck is auteur en telg van een vissersfamilie.

CLIMAXI UITGAVEN

DOCUMENTAIRES

Fish & Run 1 (2011):

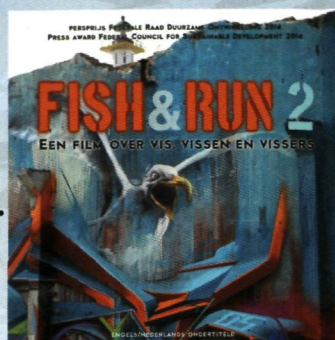
Een film over duurzaam vissen en de vissersgemeenschap.
We interviewden politici, vissers, wetenschappers, reders en dies meer.
We vroegen ons af of er nog voldoende vis is om de visserij recht te houden?
Naar wie de subsidies gaan?
Welk effect de Europese reglementen hebben?
Te bestellen door overschrijving van 12€ op reknr. BE40 0016 3236 1163 van vzw Climaxi.

Fish & Run 2 (2013)

Twee jaar na onze eerste documentaire blijkt er weliswaar méér vis in de Noordzee te zitten, maar crashen de prijzen. Reders en vissers zitten diep in de problemen.
Binnen de sector rijzen conflicten tussen reders, handelaars én Visveiling.
Te bestellen door overschrijving van 12€ op reknr. BE40 0016 3236 1163 van vzw Climaxi.

Friet, dat is feest! (2014)

Een coproductie met vzw 't Uilekot en VAAK. Een twintigtal Belgische en Franse jongeren bekijken hun eigen positie en gevoelens tegenover de huidige economische, ecologische en sociale crisis.
Te bestellen door overschrijving van 10€ op reknr. 001-0597918-86 van vzw 't Uilekot.

BOEKEN

Ons Najaarsaanbod voor deze unieke Visserijbladeditie bestellen: filip@climaxi.be of 053/626436

Amandine (Flor Vandekerckhove) : 22€

Zoutkrabber Expedities (Peter Holvoet-Hanssen): 20€

Het Grote Noordzeeviskookboek (Felix Alen): 39€

De Aarde of Het Kapitalisme (David Dessers, Filip De Bodt e.a.): 15€

Het Zweet van de Zee (Jo Clauwaert, Geert Tavernier): 25€

BROCHURES

Climaxi maakte brochures rond mobiliteit, energie-armoede, ecologische labels, steenkoolgas en TTIP.

Ze zijn gratis te downloaden op onze website.

Duurzaam op Papier (2010)

Een film over de negatieve effecten van 'ecologische' hout-labels en de papierpulpindustrie: zie www.climaxi.be

**11 redenen
waarom je bezorgd
zou moeten zijn
over het TTIP**

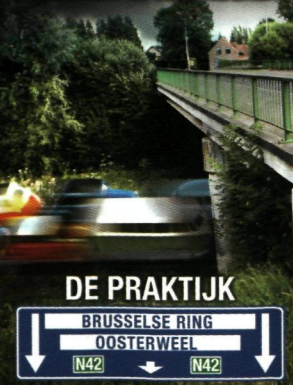

Een onderzoek naar ecologische papierlabels

**DUURZAAM
OP PAPIER**

MOBILITEIT IN VLAANDEREN

DE PRAKTIJK

BRUSSELSSE RING

OOSTERWEEI

N42 N42

KLIMAATDOZEN

Om onze ministers wakker te schudden en de bevolking aan het denken te zetten vragen wij iedereen om zijn eigen klimaatvisie te formuleren. Hoe geraken we uit deze crisis? Hoe lossen we dit probleem op? Bedenk jouw programmapunt en vul het in op onze website. Wij stoppen jouw eis in een lege doos (het symbool van de huidige klimaatpolitiek) en sturen die doos op naar de minister die bevoegd is voor jouw idee.

**KLIMAATBELEID
GENOEG LEGE DOZEN!**

Climaxi is het voorbeeld van de aarde internationale